

Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-27

„Természetesen Fejlődünk”

HACS neve: Rinya-Dráva Szövetség

Készítette: Rinya-Dráva Szövetség munkaszervezete

Elfogadva: 2023.05.31. Rinya-Dráva Szövetség közgyűlése

Módosítva: 2023.12.14. Rinya-Dráva Szövetség elnöksége

Tartalom

Rövidítések jegyzéke	4
Bevezetés.....	5
1. A HFS és a KAP ST kapcsolata	6
2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése	8
3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása	9
a. A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai	9
b. Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások	10
c. Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő központok.....	11
4. Horizontális célok	11
4.1. Esélyegyenlőség.....	11
4.2. Fenntarthatóság és környezetvédelem.....	12
5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések	13
6. Külső koherenciák azonosítása.....	15
7. Helyzetfeltárás.....	18
7.1. Helyi és helyzeti energiák bemutatása.....	18
7.1.1. Térszerkezeti adottságok.....	18
7.1.2. Környezeti adottságok.....	18
7.1.3. Kulturális erőforrások.....	19
7.1.4. A társadalom állapota	19
7.1.5. A gazdaság helyzete	20
7.2. SWOT analízis	21
8. A stratégia beavatkozási logikája	22
8.1. A stratégia jövőképe.....	22
8.2. A stratégia célhierarchiája.....	23
9. Cselekvési terv.....	24
9.1. Az intézkedések leírása.....	24
1. Intézkedés:	24
2. Intézkedés:	25
3. Intézkedés:	26

9.2. Együttműködések.....	28
9.3. Kommunikációs terv.....	29
9.4. Egyéb a HACS által megvalósított projektek	31
10. Monitoring és értékelési terv.....	32
10.1. Monitoring.....	34
10.2. Az indikátorok megadása	34
11. Indikatív pénzügyi terv	38
Mellékletek.....	39
1. melléklet – A HACS összetételének részletes bemutatása (2022.12.31-i adatok alapján)	39
A HACS összetétele.....	40
Közyűlés.....	40
Elnökség.....	40
Felügyelő Bizottság.....	40
Helyi Bíráló Bizottság.....	40
Munkaszervezet	41
2. melléklet - Lakónépesség változása a Rinya-Dráva Szövetség területén az év utolsó napján (fő) Forrás: KSH	42
3. melléklet – A Rinya-Dráva Szövetség települései (KSH 2022.01.01.)	43
4. melléklet – HACS térkép - Rinya-Dráva Szövetség	44
5. melléklet - SWOT mátrix:	45

Rövidítések jegyzéke

EU	Európai Unió
HACS	Helyi Akciócsoport
HBB	Helyi Bíráló Bizottság
HF	Helyi Felhívás
HFS	Helyi Fejlesztési Stratégia
IH	Irányító Hatóság
KAP	Közös Agrárpolitika
KAP ST	Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv
LEADER	Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében
SWOT	Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzési módszer
VP	Magyarország - Vidékfejlesztési Program 2014 - 2020

Bevezetés

A Rinya-Dráva Szövetség a 2014-20-as időszak HFS-ének megvalósítását sikeresnek értékelte, ezért az abban megkezdett tevékenységeket kívánja folytatni. Nagy tömegben sikerült a legkisebb mikrovállalkozásokat támogatni, melyek számottevő munkahelyteremtést és megtartást vállaltak. A civil szférát is sikerült aktivizálni. A térség minden második bejegyzett civil szervezetével kapcsolatba kerültünk a pályázatokon keresztül. Mindent összevetve az országban a legtöbb munkahelyteremtéssel járó LEADER beruházás a Rinya-Dráva Szövetség területén valósult meg. Fentieket egy leghátrányosabb helyzetű, kis méretű LEADER térségben sikerült elérni a **„sok kicsi sokra megy”** elv mentén.

A 2024-27-es időszakban 3 intézkedést tervezünk meghirdetni. A források nagyobb részét gazdaságfejlesztésre, a kisebb részét közösségi fejlesztésekre allokáltuk. A mikrovállalkozások fejlesztésén kívül támogatjuk a civil szervezetek, önkormányzatok és egyházak nonprofit beruházásait, rendezvényeit.

A 2024-27-es időszakot meghatározza, hogy először vehet részt a programban együtt a két kisváros Barcs és Nagyatád. A vidéki térségünk így végre egy kerek egészet alkot. Ez a változás elősegíti a város-vidék kapcsolatok fejlődését és a térségen belüli együttműködési hálózatok kiteljesedését.

1. A HFS és a KAP ST kapcsolata

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása

SO8 - A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdészetet is beleértve.

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása

R.38 A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya

Beavatkozási logika

A KAP ST „RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása” megnevezésű beavatkozása tartalmazza a LEADER támogatáshoz kapcsolódó kereteket.

Ez a beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACs-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACs-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACs-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACs-ok kizárólagos feladata és felelőssége, amelyhez a beavatkozás biztosítja a szükséges pénzügyi keretet. Amennyiben egy HFS a kiválasztási kritériumok alapján nem fogadható el az IH által, az visszaküldésre kerül javítás céljából az érintett HACs részére.

A HACs működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACs legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatiépítés más HACs-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACs-ok támogathatják a projektötletek pályáztatá történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

A HFS jövőképe az elérhető vidék megteremtése, hogy ez a térség egy olyan hely legyen, ahol az emberek megtalálják a boldogulásukat. A HACs által kidolgozott stratégia oly módon kapcsolódik a fenti célkitűzésekhez, hogy egyik fő célja a mikrovállalkozások fejlesztésén keresztül a foglalkoztatási szint megőrzése és növelése. Az erdőgazdálkodás fenntartható fejlesztése, mint a térség egy meghatározó ágazata a HFS-nek is beavatkozási célterülete. A vidéki infrastruktúra fejlesztésén keresztül a közösségi szolgáltatásokhoz való szélesebb hozzáférést kívánjuk elérni. Barcs és Nagyatád városok LEADER Programba való csatlakozásával kiszélesednek a város-vidék közötti együttműködési lehetőségek. Tehát a HFS a KAP ST-ben leírt célokra és alapelvekre épít.

A LEADER Program hét alappilléreinek megvalósítása

1. Területalapú megközelítés: A Rinya-Dráva Szövetség által lefedett terület egy összefüggő, homogén egység, mely egybeesik a Barcsi és Nagyatádi járások közigazgatási határaival. A határ menti földrajzi elhelyezkedés mind társadalmi, mind gazdasági szempontból meghatározó a térség számára. A működési terület településeit és lakóit a közös identitás, hagyományok és történelem köti össze.
2. Alulról építkező megközelítés: A fejlesztési igényeket alulról jövő módon a helyi lakosok és szervezetek fogalmazzák meg, mivel ők ismerik a legjobban a helyi sajátosságokat. Ez a program hatékonyabb és eredményesebb megvalósítását teszi lehetővé. A HACs ösztönzi a

helyieket, hogy vegyenek részt a közös tervezésben, és minél több projektötletet, fejlesztési javaslatot nyújtsanak be.

3. Innovativitás: A HFS vonatkozásában innovatívnak tekintünk minden olyan kezdeményezést és megoldást, mely korábban a térségben még nem volt jelen vagy amely az adott szereplő működésének vonatkozásában újtásnak mondható. Ebbe beletartozik a más térségekben működő jó gyakorlatok helyi adaptálása is.
4. Integrált megközelítés: A stratégia nem egy ágazat fejlesztésére koncentrál, hanem arra, hogy a különböző ágazati szereplők fejlesztései révén a stratégiában megfogalmazott közös célokhoz járuljanak hozzá a projektek. Az ágazatok közötti kapcsolatok fejlesztésétől azt várjuk, hogy azok további pozitív hatásokat indukáljanak.
5. Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek: A Rinya-Dráva Szövetség az általa lefedett területen decentralizált módon rendelkezik a HFS által meghatározott fejlesztési és működési forrásaival. A jogilag is önálló „gesztor” szervezet a megfelelő finanszírozással képes a független működésre és döntéshozatalra. A szervezet széleskörű térségi beágyazódással és transzparenciával rendelkezik. A HACS-nak tagja minden települési önkormányzat, a civil szervezetek közel 50%-a, valamint több, mint 100 gazdasági szereplő is. A döntéshozatal többszintű, mely garantálja a folyamatok átlátható, kompetens és hatékony megvalósítását és ellenőrzését.
6. Hálózatépítés, együttműködés: A Rinya-Dráva Szövetség részt vesz a LEADER HACS-ok hálózatában, tagja a LEADER Egyesületek szövetségének továbbá a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat munkájában is részt vesz. Valamennyi szomszédos LEADER akciócsoporttal volt már közös együttműködési projektünk, beleértve a külföldi partnereket is. Ezeket az együttműködéseket szeretnénk folytatni és tovább fejleszteni.
7. Helyi partnerség és a HACS térségi szerepvállalása: A HACS célja a lehető legtöbb szereplő bevonása a tervezésbe és a projektek megvalósításába. Több, mint 200 tagunk van. Fontos számunkra, hogy a civil-, köz- és üzleti szféra szereplőinek fejlesztési elképzelései egyaránt teret nyerjenek. Az elmúlt két LEADER ciklus tapasztalatai alapján ez megvalósult: az országban az egyik legtöbb projektet generáló (több, mint 1.200 db) szervezet vagyunk.

Irányadó jogszabályok:

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/2115 RENDELETE a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése

A Rinya-Dráva Szövetség a tervezési időszak alatt folyamatosan biztosította az információkhoz való hozzájutás és a tervezés folyamatára való rálátás lehetőségét az érdeklődők számára. Az egyesület honlapján „ötletbörze” menüjén (www.rinyadrava.hu) keresztül a projektötlet gyűjtés folyamatos volt már az előző időszakok alatt is, erre a különböző rendezvényeink és fórumaink alkalmával mindig felhívtuk a jelenlevők figyelmét. Az érdeklődők elektronikus, továbbá személyes megkeresése nyomán beérkezett projektötleteket adatbázisunkban rögzítettük, azok feldolgozását követően a 2023-2027-es időszak fő fejlesztési irányvonalai már a tervezési folyamat elején kirajzolódtak. Ezek egybeestek a korábbi 2007-13-as és 2024-2020(22) időszak fő fejlesztési irányjaival.

A HFS tervezési időszak megindulásáról és folyamatáról rendszeresen tájékoztatjuk a HACS tagjain kívül a térség lakosságát is a honlapunkon, facebook oldalunkon, hírlevelünkön keresztül, gyakori vendégei és interjú alanyai vagyunk a térségi médiumoknak, úgy mint a Dráva Hullám rádióknak, a Híd TV-nek, a Barcsmédiának. A nyilvánosság széleskörű biztosítása érdekében 2023 első félévében fórunsorozatot tartottunk, ezzel igyekeztünk bevonni a folyamatba a nehezen elérhető közösségeket is. A társadalmi kirekesztődéssel veszélyeztetett csoportok aktív bevonása érdekében, ezeknek a csoportoknak a vezetőivel külön is egyeztetünk, hogy megjelenjenek a fejlesztési elképzeléseik a HFS-ben. A HACS irodájának ügyfélszolgálat, valamint az IKSZT-kben tartandó fogadó órák révén az egész térségben jelen vagyunk, így folyamatos konzultációs lehetőséget tudunk biztosítani az érdeklődők számára. A települések vezetőit a kistérségi társulások ülésein keresztül külön is tájékoztatjuk.

A stratégia tervezésének folyamatában részben az egyesület munkaszervezetének dolgozói, részben pedig az elnökség tagjai vesznek részt. A munkaszervezet dolgozói már az előző HFS készítésében és annak felülvizsgálataiban is aktívan közreműködtek. Az egyesület 7 tagú elnökségében minden szféra képviselteti magát (civil (3)- vállalkozói (3)- és közsféra (1)), akik a maguk szakterületén több éves/évtizedes tapasztalattal rendelkeznek. A közsféra képviselőjében tevékenykedő polgármesterek a településszintű fejlesztési tervek készítésében szereztek tapasztalatokat, az alapítványok munkatársai képzési és foglalkoztatási stratégiák összeállításában, a vállalkozói szféra képviselői pedig gazdasági és turisztikai témákban tettek szert olyan ismeretekre, melyek révén megfelelő rálátással vannak a térségi igényekre, így hasznos tanácsokkal segítik a HFS elkészítését.

Az egyesület tájékoztatási tevékenysége révén maximálisan megvalósult a helyi közösség bevonása. A civil-, a vállalkozói- és a közsféra képviselői által benyújtott több, mint 250 projektelképzelés tükrözi a térségi igényeket, melyek a stratégiakészítés alapjául szolgáltak. Ezek segítségével kerültek az egyes intézkedések és a hozzájuk tartozó támogatási összegek is meghatározásra.

A HFS készítése során alapul vettük a korábbi 2014-20(22) időszak HFS-ét, hiszen az ott megkezdett folyamatokat sikeresnek értékeltük, és azokat szeretnénk módosításokkal tovább folytatni, ugyanakkor a térség alapvető adottságai nem változtak.

	Helyszín	Dátum	Témák	Részt vevők száma
Fórumok	Görgeteg	2023.01.30.	Kapacitásfejlesztő fórum	41 fő
	Barcs	2023.03.09.	Kapacitásfejlesztő fórum	23 fő
	Nagyatád	2023.05.03.	Kapacitásfejlesztő fórum	15 fő
	Barcs	2023.05.04.	Kapacitásfejlesztő fórum	8 fő
	Szulok	2023.05.25.	Animációs fórum	26 fő
	Görgeteg	2023.05.31.	Kapacitásfejlesztő fórum	25 fő
	Barcs	2023.09.01.	Animációs fórum	27 fő
Munkacsoporti/ Tervezői ülések, megbeszélések	Barcs	2022.11.23.	2023-2027-es időszakra való felkészülés	8 fő
	Barcs	2022.12.15.	2023-2027-es időszakra való felkészülés	9 fő
	Barcs	2023.01.12.	HFS 0-ik verzió elkészítése	8 fő
	Görgeteg	2023.01.30.	2023-2027 HFS tervezési terület meghatározása, HACs előzetes elismerés iránti kérelem benyújtása, HBB tagok választása	69 fő
	Barcs	2023.02.09.	2023-2027 HFS tervezés	7 fő
	Barcs	2023.03.30.	2023-2027 HFS tervezés	9 fő
	Görgeteg	2023.05.31.	2023-2027 HFS tervezés	9 fő
	Görgeteg	2023.05.31.	HFS elfogadása	49 fő
	Barcs	2023.09.06.	HFS elkészítésére támogatási kérelem benyújtása	8 fő
	Barcs	2023.09.22.	HFS elkészítésére támogatási kérelem benyújtása	7 fő

3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A KAP ST-ben foglaltak szerint - folytatva a 2014-2020-as programozási időszak gyakorlatát - a LEADER beavatkozás területi hatálya lefedi az ország összes vidékinek minősülő települését. A HFS-sel lefedni kívánt terület lakosság száma minimum 10 ezer fő és maximum 150 ezer fő lehet, és egy település csak egy HACs-hoz tartozhat.

a. A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai

A Rinya-Dráva Szövetség a Barcsi és a Nagyatádi járás 44 települését foglalja magába: Babócsa, Bakháza, Barcs, Bélavár, Beleg, Bolhás, Bolhó, Csokonyavisonta, Darány, Drávagárdony, Drávatamási, Görgeteg, Háromfa, Heresznye, Homokszentgyörgy, Istvándi, Kálmánca, Kastélyosdombó, Kaszó, Kisbajom, Komlósd, Kutas, Lábod, Lad, Lakócsa, Nagyatád, Nagykorpad, Ötvöskőnyi, Patosfa, Péterhida, Potony, Rinyabesenyő, Rinyaszentkirály, Rinyaújlak, Rinyaújnép, Segesd, Somogyaracs, Somogyszob, Szabás, Szentborbás, Szulok, Tarany, Tótújfalu, Vízvár (3. melléklet)

A térség jogosult településeinek lakónépessége 2022-es adatok alapján 44.419 fő, mely csökkenő tendenciát mutat. Ez a lakónépesség és az itt jelen levő szervezetek száma kellően kicsi ahhoz, hogy lehetővé tegye a helyi interakciókat, egyúttal megfelel az akciócsoportok számára előírt 10.000-150.000 fő közötti mérettartománynak is. Az akciócsoport földrajzi kiterjedése és természeti erőforrásai ugyanakkor a 44 településsel 134.354 hektár területen elég nagy ahhoz, hogy elegendő kritikus tömeget biztosítson egy életképes fejlesztési stratégia megvalósításához.

Az akciócsoport perifériális elhelyezkedésű, Somogy vármegye déli részén, a horvát határ mentén, és annak 40 km-es körzetében található. A Nagyatádi járás települései a fejlesztendő kategóriába tartoznak, míg a Barcsi járás települései a komplex programmal fejlesztendő kategóriába lettek

besorolva. A települések között nagy fejlettségbeli különbségek nincsenek. Vannak települések, melyek egy-egy turisztikai attrakciónak, vagy egy-egy nagyobb cégnek köszönhetően kicsit jobb helyzetben vannak és vannak települések, melyek első sorban a zsáktelepülés, vagy aprófalú jellegük miatt rosszabb helyzetben vannak. Ennek ellenére a térség demográfiai, társadalmi, gazdasági, természeti, környezeti, elérhetőségi viszonyai hasonlóak. A HACS minden települése a belső-somogyi tájegységhez tartozik.

b. Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások

A LEADER Program 2007-13-ban vált először elérhetővé a térségben, ekkor a Barcsi és Nagyatádi kistérségek 41 települése csatlakozott a programhoz. A 2014-20-as időszakban Barcs kikerült a programból, miután megváltozott a vidéki települések meghatározása, továbbá Lad és Patosfa községek csatlakoztak a térséghez, melyek korábban a Zselici Lámpások Vidékfejlesztési Egyesülethez tartoztak. 2023-tól Barccsal és Nagyatáddal bővülve először alkot a két járás összes települése egy LEADER térséget.

A térségben a LEADER-en kívül is alakultak együttműködések. A Magyarország és Horvátország közös határán átnyúló együttműködési projektek (pl.: IPA, INTERREG) gyakran együtt tartalmazzák a két járást és közös fejlesztési stratégiákat fogalmaznak meg.

A Nagyatád-Rinyamente Turisztikai Desztináció-menedzsment Egyesület a nagyatádi térségen kívül a Barcsi járás 8 északi települését is magában foglalja Babócsát és Csokonyavisontát is beleértve.

A HACS több együttműködési projektet is megvalósított az alábbiak szerint:

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítélt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
A Mária Zarándok Út Mozsgó és Segesd közötti szakaszának felmérése, kijelölése, felfestése történt meg. Pihenő pontokat hoztunk létre fa térbútorzattal, információs táblákkal 10 helyszínen. Értéktár adatbázis került létrehozása és kiadványban történő közzétételre. A koordinációs irodában került sor eszköz-fejlesztése.	Szinergia Egyesület	9.691.480,- Ft	Megvalósult
	Rinya-Dráva Szövetség	7.634.722,- Ft	Megvalósult
	Somogyapáti Község Önkormányzata	2.560.079,- Ft	Megvalósult
Az EuroVelo13 nemzetközi kerékpárút mentén fekvő Drávatamásiban turisták számára kültéri fogadótér és pihenőpark létesült, továbbá eszközök és 6 db kerékpár került beszerzésre. Más eszközök beszerzése és a tervezett projektlátogatások nem kerültek támogatásra ezért nem is valósultak meg. A VIROEXPON-n való részvétel többször meghiúsult a COVID járvány miatti korlátozások következtében, végül önerőből csökkentett tartalommal megvalósult. A projekt a benyújtástól a kifizetésig több, mint 5 évig tartott.	Rinya-Dráva Szövetség	16.120.814,- Ft	Részben megvalósult
	Lokalna Akcijska Grupa Virovitički Prsten	0,- Ft	Részben megvalósult

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítélt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
Péterhidán a Zsuppos ház felújítására, Szászváron a Szászi tájház istállójának átalakítására, eszközbeszerzésére és rendezvényre pályáztak. A projekt nem került támogatásra.	Rinya-Dráva Szövetség	0,- Ft	Nem valósult meg.
	Péterhida Község Önkormányzata	0,- Ft	Nem valósult meg.
	Szászvár Nagyközség Önkormányzata	0,- Ft	Nem valósult meg.
Turisztikai megállóhely és infópont kialakítása a Dráva mentén túraútvonalak fejlesztése érdekében. A Dráva mentén húzódó gyalogos-, kerékpáros-, vízi- és lovastúra útvonalakhoz kapcsolódó állomáshelyfejlesztések valósultak volna meg, mely keretében Drávatamásiban egy turisztikai információs pont és túra-megállóhely épült volna, Őrtilosban pedig a népszerű turisztikai helyszíneken új térbútorok és tájékoztató táblák kerültek volna kihelyezésre. A projekt nem került támogatásra.	Rinya-Dráva Szövetség	0,- Ft	Nem valósult meg.
	Vidékünk a Jövőnk Szövetség	0,- Ft	Nem valósult meg.
	Őrtilos Község Önkormányzata	0,- Ft	Nem valósult meg.

c. Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő központok

A HACS székhelye Drávatamásiban található, fióktelepei Lábodon és Barcsen vannak. Az ügyfélszolgálat a munkaszervezeti irodában Barcsen, továbbá a térségben található 4 IKSZT-ben kihelyezett ügyfélszolgálat formájában Bolhás, Drávagárdony Homokszentgyörgy és Kastélyosdombó településeken működik. Így a nyújtott szolgáltatások a térség egészéből könnyen elérhetőek. A HACS vezetőségének tagjai a térséget földrajzi értelemben is és szféránként is jól reprezentálják, rajtuk keresztül is könnyű a HACS-csal kapcsolatba kerülni. A HACS munkaszervezetének és vezetőségi tagjainak térségi jelenléte együttesen biztosítja a HACS lokális karakterét.

A két járásban működik egy-egy kistérségi társulás, mely összefogja a térség településeit, és amelyekkel szoros partneri viszonyt ápolunk. A két járás egy országgyűlési választási körzethez tartozik.

A tervezési időszakban külön kommunikációs referenst is alkalmaztunk, aki személyesen is felkereste a potenciális projektgazdákat. A fő kommunikációs csatornákat tekintve a személyes kapcsolatokra helyeztük a hangsúlyt, amit fórum sorozat tartásával is erősítettünk. E mellett a helyi médiákban (TV, rádió), az interneten honlapunkon és a facebook oldalunkon is népszerűsítettük a LEADER Programot.

4. Horizontális célok

4.1. Esélyegyenlőség

A HFS tervezésekor kiemelt szempont az esélytudatosság kifejezése, a helyi szintű kapacitásfejlesztés, a vidéki szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás, amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést, kapacitásfejlesztést.

A dokumentum nem közvetít szegregációt, valamint törekszik csökkenteni az egyes csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

Kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer: a HACS döntéshozó testületében (amely alatt a Helyi Bíráló Bizottságot értendő) legalább egy nő és legalább egy fiatal személy (legfeljebb 41. életévét még be nem töltött személy) szerepel.

Az EU alapelveinek mentén egyaránt biztosítani kell mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel a fogyatékkal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra.

A térség határ menti elhelyezkedéséből, társadalmi és gazdasági jellemzőiből adódón is hátrányos helyzetű, ezért fejlődésének elősegítése érdekében kiváltképp fontos az esélyegyenlőség biztosítása minden érintett számára, melynek megteremtésére egyesületünk már a tervezési folyamat kezdetén is törekedett. Más vidéki térségekhez hasonlóan a mi térségünket is jellemzi az elöregedés és az idős korú népesség emelkedő aránya.

A térségben végzett munkánkból kifolyólag folyamatos kapcsolatban vagyunk a települések vezetőivel, a vállalkozói szféra képviselőivel, emellett tevékenységünk révén a térségben aktívan működő civil szervezetek 80%-át is sikerült elérnünk. A hátrányos helyzetű csoportokra különös figyelmet fordítunk, őket külön is tájékoztatjuk, jó kapcsolatot tartunk fenn a nemzetiségi szervezetek képviselőivel, így e célcsoportot rajtuk keresztül érjük el.

A térségben működő bármely civil szervezet, egyház, önkormányzat és vállalkozás projektképzéseit fogadjuk és rögzítjük, érkezzen az elektronikus, telefonos, személyes vagy postai úton. A pályázati kiírások meghatározásánál is maximálisan törekszünk az esélyegyenlőségi szempontok érvényesítésére, így a térség 44 településéről minden érintett számára biztosítjuk a pályázatok benyújtásának lehetőségét, függetlenül attól, hogy tagjai-e egyesületünknek vagy sem. Emellett a pályázatok benyújtása során felmerülő kérdések megválaszolásában is segítséget biztosítunk. Azoknak, akik igénylik irodánkban az elektronikus eszközök és internet hozzáférését is lehetővé tesszük, hogy benyújthassák pályázataikat. A pályázatok elbírálásakor minden pályázó egyenlő eséllyel indul és egyenlő bánásmódban részesül. A projektek megvalósítása során felmerülő kérdések és problémák megoldásában a térség minden szereplője számára rendelkezésre állunk, hiszen közös érdekünk, hogy a pályázatok eredményesen valósuljanak meg.

A pályázati felhívásokon keresztül ösztönözzük a foglalkoztatás bővítését, valamint elvárjuk az esélyegyenlőségi szempontoknak való megfelelést.

A Helyi Bíráló Bizottság tagja egy 41. életévét be nem töltött fiatal nő.

4.2. Fenntarthatóság és környezetvédelem

A Rinya-Dráva Szövetség térsége páratlanul gazdag természeti környezettel rendelkezik, nagy kiterjedésű védett területek (Nemzeti Park, Natura 2000) találhatók a térségben. Ugyanakkor nemcsak védett területeink, hanem egész természeti környezetünk jó minőségének fenntartására, megőrzésére kell törekednünk. Ez kiemelt fontosságú a vidéki térségben, ahol a társadalmi és gazdasági fejlődés meghatározó alapját képezi a természeti környezet. Ennek érdekében a HFS tervezése, megvalósítása és monitoringja során külön figyelmet fordítunk a környezeti fenntarthatósági szempontok érvényesülésére. Már a pályázati kiírások meghatározásakor rögzítjük, hogy nem támogatunk olyan tevékenységet, mely a természeti környezetre káros hatással van, továbbá a pályázatok benyújtásakor ösztönözzük az energiahatékony beruházásokat, a megújuló energiaforrások hasznosítását, valamint a környezettudatos beszerzéseket. A közösségi fejlesztések esetén a rendezvények szervezésekor és a programok lebonyolításakor kötelezővé tesszük a szelektív hulladékgyűjtést.

5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A 2014-2020-as és 2021-22-es időszak HFS-ének fő célkitűzése a térség gazdasági fejlődésének elősegítése, valamint a közösségi fejlesztések megvalósításával az itt élő lakosság életminőségének javítása volt. Az elmúlt hét éves időszakban megvalósult LEADER pályázatok ezen célok megvalósítását segítették. 2014-2022 között a térségben 276 pályázó 350 pályázatából 258 pályázó 303 pályázata nyert támogatást 940 Mft értékben gazdaságfejlesztési túlsúllyal. A támogatott projektekben vállalt közvetlenül létrehozott új munkahelyek száma 75 fő, a minimum 3 évig megtartott munkahelyek száma 275 fő. Vállalkozás indítását segítő képzéseken 35 fő vett részt.

Fontos szempont volt számunkra, hogy mindenki egyenlő eséllyel induljon, és hogy minden település tudjon részesülni a fejlesztési forrásokból, ezért a kiírások és a feltételek e szempontnak megfelelően kerültek megfogalmazásra. A nagyobb lélekszámú és gazdaságilag aktívabb települések esetében több volt a megvalósult pályázat, ily módon több forráshoz is jutottak, de a pályázatok térbeli eloszlása összességében a HFS-nek megfelelően történt.

A 2014-2022-es időszakra vonatkozóan a HFS megvalósításának tapasztalatait pozitívan értékeljük, mivel a térség számára rendelkezésre álló fejlesztési források, illetve az IH által biztosított többletforrások hatékonyan kerültek felhasználásra, hozzájárultak vidékünk élhetőbbé tételéhez, valamint a térség gazdaságának megerősítéséhez, ennek megfelelően HFS-ben megfogalmazott célokat elértük. A pályázókkal való folyamatos kapcsolattartás és visszacsatolás hozzásegített bennünket a programunk sikeres megvalósításához. Ennek eredményeképpen az országban az egyik legtöbb pályázat ebben a leghátrányosabb helyzetű térségben született, jelentős plusz fejlesztési forrásokhoz juttatva az itt élőket. Összességében sikeres ciklust zártunk, jók a visszaigazolások, és hasonlóan szeretnénk folytatni tevékenységünket a jövőben is.

Eredményes intézkedések:

1. intézkedés: Mikroállalkozások kisléptékű fejlesztése

A mikroállalkozások kisléptékű fejlesztése című programunk annyira sikeres volt, hogy ismételten meg kellett hirdetnünk és végül nagyobb összeg került lekötésre rá, mint eredetileg a teljes HFS fejlesztési keret. A támogatott kérelmezők 75 fő új munkahely létrehozását is vállalták. A továbbfejlesztési lehetőségek között megemlíthetjük, hogy jelentősen gyorsítani szükséges a pályázati adminisztrációt, ugyanis elég nagy volt a meg nem valósult projektek aránya, ami az 1/3-os mértéket is meghaladhatja. Természetesen ebben a jelentős árváltozások mellett a COVID járvánnyal összefüggő korlátozások is szerepet játszottak.

A mikro- kis- és középállalkozások tevékenységük (beszerzéseik, értékesítésük) 80%-át 50km sugarú körön belül végzik. Mivel térségünk határ menti, ez csak egy félkör, ezért itt még fontosabb volt, hogy a beruházási támogatásainknál a térségi kivitelezők, szállítók alkalmazását írtuk elő, így számos vállalkozásnak fellendült a forgalma, mert beindult a multiplikátor hatás.

A sikeres fejlesztések között megemlíthetjük Krivarics Dániel egyéni vállalkozó Ötvöskónyiban található gombafeldolgozó üzemét, aki mindkét kiíráson nyerni tudott összesen 9,85 Mft értékben. A fejlesztés keretében a tevékenységének helyet adó épület felújításán kívül speciális élelmiszeripari gépeket is beszerezett, mint például aszalószelekrényt, gomba szeletelőt, rozsdamentes munkaasztalt és mosótálcát.

2. intézkedés: Közösségi célú fejlesztések

Szintén eredményes volt a közösségi célú fejlesztések című intézkedésünk, ahol a mikrovállalkozások fejlesztéséhez hasonlóan nem tudtuk kielégíteni az igényeket és a maradványforrásokból újra meghirdetésre került. 114 pályázat érkezett be a 42 településről, így elmondhatjuk, hogy széles körben hozzáférhető volt a pályázat. A továbbfejlesztési lehetőségek között az egyházak aktivitásának növelését említhetjük. Ez volt az egyetlen olyan ügyfélkör, melyen belül a beérkezett pályázatok száma, valamivel alulmaradt a várakozásokon.

A sikeres közösségi projektek között említhetjük a somogyszobi Vilma Háza Alapítványt, akik a tájházuk kiállító terébe szereztek be különböző szekrényeket, vitrineket 1 Mft értékben. Ezzel egy olyan szervezetet támogattunk, mely térségünknek komoly szakmai hírnevet is szerzett, 2022-ben elnyerte az „Év tájháza” címet.

4. intézkedés: Képzések indítása

Sikeres volt a vállalkozói képzési programunk is, mely több alkalommal került már meghirdetésre, és az előző LEADER ciklusban is több tanfolyam került megvalósításra. A Somogy Megyei Vállalkozói Központ Alapítvány közel 7 Mft támogatásból 35 fő induló vállalkozó számára tartott vállalkozói alapismeretek képzést. Célunk, hogy csökkentsük az újonnan induló vállalkozások között a lemorzsolódási arányt. Az induló vállalkozások 80%-a ugyanis az első két évben abbahagyja tevékenységét. A képzésekkel a vállalkozók felkészültsége nő, és a váratlan problémák egy része általában elkerülhető, ezért számunkra is nagyon fontos eredmény, ha ezek a vállalkozók - akár az önfoglalkoztatásuk révén is - fennmaradnak és hozzájárulnak a térség foglalkoztatási adatainak javulásához.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Mikrovállalkozások fejlesztése	VP6-19.2.1.-73-1-17	98 db	85 db	201.393.385,- Ft	331.367.492,- Ft
Mikrovállalkozások fejlesztése 1b	VP6-19.2.1.-73-1b-21	113 db	100 db	315.634.077,- Ft	387.322.667,- Ft
Közösségi célú fejlesztések	VP6-19.2.1.-73-2-17	66 db	57 db	89.184.513,- Ft	126.347.875,- Ft
Közösségi célú fejlesztések 2b	VP6-19.2.1.-73-2b-19	48 db	39 db	64.965.838,- Ft	78.287.525,- Ft
Képzések indítása	VP6-19.2.1.-73-4-17	1 db	1 db	6.777.110,- Ft	6.777.116,- Ft

Továbbfejlesztendő intézkedések:

3. intézkedés: Rendezvények támogatása

A rendezvények támogatása intézkedésre, mindössze 10 Mft-ot terveztünk és 500 eFt-ben maximalizáltuk az igényelhető összeget, és talán a COVID járvány egyik következménye, hogy ezen az intézkedésen nem alakult ki többszörös túligénylés. A rendezvények támogatásával kapcsolatban vegyes a megítélés. Egyrésztől nem akarjuk a támogatásokat egyszeri alkalmakra „elszórni”, ugyanakkor ezek a kulturális programok a helyi közösség életéből nagyon is hiányoznának. Sokféle módon próbáltuk megtalálni az egyensúlyt, így a helyi fellépők meghívásának ösztönzésével, a működési jellegű kiadások helyett a beruházási típusú költségek elszámolhatóságával. A térségi rendezvénynaptárt is azért hoztunk létre, hogy ily módon koordináljuk, hogy legalább a szomszéd települések rendezvényei ne egy napra kerüljenek. Mindenesetre úgy látjuk, hogy a rendezvény típusú fejlesztésekre szükség és igény van, ezért igyekszünk ezt a célt olyan formában támogatni, hogy az maradandó kulturális és identitásformáló hatást eredményezzen.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Rendezvények támogatása	VP6-19.2.1.-73-3-17	24	21	8.518.839,- Ft	9.870.715,- Ft

Eredménytelen intézkedések:

Értékelésünk szerint térségünkben ilyen intézkedés nem volt. Eredménytelennek akkor tekintenénk egy intézkedést, ha arra kevés pályázat érkezne be, ha nem tudnánk lekötni a rendelkezésre álló forrásokat, vagy ha egyébként a beérkezett pályázatok ellenére azok minősége, hasznossága a térség számára megkérdőjelezhető lenne.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
-	-	-	-	-	-

6. Külső koherenciák azonosítása

A tevékenységszintű lehatárolás alapjai:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

Külső koherenciák azonosítása a KAP ST-ben foglaltak alapján:

A támogatáspolitikai programok koordinációjának két alapvető eleme a lehatárolások meghatározása (a potenciálisan átfedő területek kettős finanszírozásának elkerülése érdekében) és a beavatkozások közti lehetséges szinergiák (egymást erősítő hatások) tudatos tervezése.

A HFS elsősorban a tevékenység-, másod sorban pedig a projektszintű lehatárolásokat részesíti előnyben annak érdekében, hogy ne a programszinteken rögzített és így nehezen módosítható, rugalmatlan feltételek határozzák meg egyes felhívások és projektek támogathatóságát, csökkentve annak kockázatát, hogy célcsoportok, fejlesztési igények maradnak finanszírozás nélkül a rugalmatlan szabályok miatt.

Tekintettel arra, hogy a LEADER Programon keresztül támogathatók olyan projektek, amelyek léptékük, vagy a tevékenységi körük miatt máshonnan nem juthatnak fejlesztési forrásokhoz, viszonylag kisebb komplementer halmaz értelmezhető az átfedések tekintetében.

KEHOP Plusz

A KEHOP Plusz többek között vízgazdálkodással és katasztrófabiztonság-csökkentéssel, környezet- és természetvédelemmel, megújuló energiagazdasággal, klímasemlegességre való igazságos átállással, továbbá körforgásos gazdasági átállással foglalkozik.

A természetvédelemmel összefüggő beruházások esetében a KAP Stratégiai Terv elsősorban mezőgazdasági területekre, míg a KEHOP Plusz természetvédelmi területekre koncentrál, ahol például a Natura 2000 területek között lehetne átfedés, mely azonban projektszinten kezelhető.

TOP Plusz

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A korábbi szabályozás, mely szerint 10.000 fő feletti településeket a TOP, 10.000 fő alatti településeket a VP keretében támogatnak a programok, jelenleg nem része a szabályozásnak. A TOP Plusz és a KAP Stratégiai Terv is támogatja a vidéki térségeket. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás hatását megsokszorozva, a teljes értéklánc mentén biztosított lehessen a fejlesztések finanszírozása. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében koordinációs mechanizmust működtetünk a két program között, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű megvalósításáért felelős szervezetek, a LEADER HFS-ek felülvizsgálata során vizsgálatra kerül az érintett vármegye Integrált Területi Programja.

A KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz program közötti lehatárolás

A KAP ST és a TOP közötti lehatárolást megkönnyíti, hogy két program időbeli csúszása miatt a TOP Plusz pályázatok legtöbb esetben jóval előbb megjelennek, mint a KAP kiírások, így ritkán fordulhat elő, hogy két kiírás egyszerre, vagy közel egymáshoz nyílik meg.

EFOP Plusz

Az EFOP Plusz prioritások lefedik a köznevelési, az egészségügyi, a társadalmi felzárkózási, szociális, család- és ifjúságügyi, társadalmi innovációs, valamint leginkább rászoruló személyeket támogató intézkedéseket.

Az EFOP Plusz társadalmi felzárkózási prioritási tengelyén, tervezetten a termelőműhelyek kerülnek támogatásra, míg a KAP Stratégiai Terv keretében a társadalmi vállalkozások fejlesztésére allokálnak forrást. A jelenlegi tervek alapján a termelőműhelyeket bármilyen szektorhoz kötődően létre lehet hozni, akár mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan is, továbbá az intézkedésben a támogatást igénylők között - szektorokra vonatkozó korlátozás nélkül - megjelennek a nonprofit gazdasági társaságok, valamint civil szervezetek is.

GINOP Plusz

GINOP Plusz elősegíti, összhangban a vonatkozó uniós stratégiákkal a magyar vállalkozások technológiaváltásához, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint hozzájárul a munkavállalók képzéséhez, termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében.

A Partnerségi Megállapodás alapján a vállalkozásfejlesztést a GINOP Plusz támogatja. 2020-tól a GINOP hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásaiban az élelmiszeripari vállalkozások kizárásra kerültek, ezek 2021-2022-ben a VP-ből, 2023-2027-ben pedig a KAP Stratégiai Tervből kaphatnak támogatást.

DIMOP Plusz

A DIMOP Plusz egységes szolgáltatási rétegeken keresztül, adatintenzív megközelítésben járul hozzá az egyes szakpolitikai feladatok digitalizációs beruházásaihoz és ilyen módon átfogó megoldásokat támogat, amelyek egy-egy ágazati célkitűzés megvalósulása mellett egységesen támogatják a digitális transzformáció folyamatát. A DIMOP Plusz jellemzően országos léptékű beruházásokra fókuszál és elsősorban nem mezőgazdasági / vidékfejlesztési témájú fejlesztések végrehajtását tervezi, mégis több szinergia lehetőség azonosítható a két program között. Releváns: a DIMOP Plusz pluszponttal

támogatja azokat a fejlesztéseket, amelyek egy, a KAP Stratégiai Terv által finanszírozott okosfalusi stratégiával vannak összhangban.

IKOP Plusz

Az IKOP Plusz felelős a magyarországi közlekedési helyzet fejlesztéséért, ami magába foglalja a kötöttpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházásokat. Az IKOP Plusz fejleszteni fogja a vidék elérhetőségét is biztosító közlekedési hálózatokat.

Magyar Falu Program (MFP)

A Magyar Falu Program (MFP) a településhálózat több mint 90 százalékát, és a népesség mintegy harmadát adó, 5000 főnél nem nagyobb lakosságszámú kisvárosok és községek fejlesztését támogatja a következő területeken: vidéki szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése, vidéki civil közösségek támogatása, kistelepülésen élők lakhatási feltételeinek javítása, alsóbbrendű úthálózat fejlesztése hazai forrásból, valamint falusi mikrovállalkozások támogatása uniós (GINOP Plusz-1.2.2-22) forrásból.

A nagymértékű átfedési lehetőségek okán alkalmazzuk a projektszintű lehatárolásokat.

Vármegyei Integrált Területi Programok

Somogy vármegye Integrált Területi Programját 2020-ban fogadták el, mely 7 évre 43,45 MrdFt fejlesztési forrást tartalmaz, melynek területi hatálya részben átfedésben van a HACS területével, ezért a projekt szintű lehatárolást alkalmazzuk. A Somogy Vármegyei Önkormányzattal sikerült jó partneri viszonyt kialakítanunk, és az ő vezetésük mellett együttműködő tagjai vagyunk a megyei foglalkoztatási paktumnak és a TOP PLUSZ keretében létrejött Foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködésnek.

A térség számára 2023.01.01-től teljesen új lehetőségek nyíltak Horvátország schengeni övezethez történő csatlakozásával. A Dráva, mint természetes határ kanyarog, és többször metszi az országhatárt, ami eddig megnehezítette a kenuutak szervezését. Hasonló a helyzet az EUROVELO 13 vasfüggöny nyomvonalú kerékpárúttal. A kötelező poggyász ellenőrzés megszüntével valószínűsíthetően nőni fog a fürdő- és bevásárló turizmus is Horvátország irányából. A határ kinyílásában rejlő lehetőségek kihasználása éppen a most kezdődő ciklus jelentős feladata.

Számunkra fontos kiegészítő támogatási lehetőségek a vállalkozói szférában a GINOP PLUSZ támogatási lehetőségei, azonban még mindig azt tapasztaljuk, hogy a legtöbb térségi vállalkozás ezeken a pályázati lehetőségeken nem tud indulni, mivel számukra az igényelhető minimális támogatás összege is túl magas. A mikrovállalkozások számára meghirdetendő felhívásunknál megteesszük a lehatárolásokat a GINOP-tól, de legtöbb esetben ez a projekt mérettel és az ügyfélkörrel megvalósul.

Az önkormányzati szférában jelentős vidéki tényezővé vált a Magyar Falu Program. Kiírásai sokszor olyan tématerületeket is érintettek, melyeket mi is megcéloltunk a LEADER-ben. Célunk, hogy olyan fejlesztéseket támogassunk, melyek más forrásból nem részesülhetnek támogatásban, így olyan ügyfélkört érhetünk el, akik a központi programok számára láthatatlanok. A Magyar Falu Programból támogatott célterületeket a LEADER Program keretében nem tesszük támogathatóvá. A LEADER kiegészítő jellege, így még jobban tud érvényesülni.

A civil szervezetek számára a Nemzeti Együttműködési Alap forrásain kívül megjelentek a Falusi Civil Alap és a Városi Civil Alap forrásai is. Míg a NEA első sorban a működési célú kiadásokat támogatja, addig a LEADER-ben a beruházási típusú fejlesztéseket részesítjük előnyben. A Falusi és Városi Civil Alapok esetében pedig az önkormányzati szférához hasonlóan olyan fejlesztéseket nem támogatunk melyeket ezek a programok finanszíroznak, megpróbáljuk inkább azokat kiegészíteni, és olyan tevékenységek megvalósítását lehetővé tenni, melyek ezekből kimaradtak.

7. Helyzetfeltárás

7.1. Helyi és helyzeti energiák bemutatása

7.1.1. Térszerkezeti adottságok

A Rinya-Dráva Szövetség térsége Somogy vármegye déli részén a horvát határ mellett helyezkedik el, a Barcsi és Nagyatádi járások 44 települését, ezen belül 42 községet, valamint 2 várost, Barcsot és Nagyatádot foglalja magába.

A térség településeit tekintve döntő a kistelepülések túlsúlya, hiszen nemcsak az 1 000 fő alatti települések aránya (78,57%), hanem az 500 fő alatti falvak megoszlása (47,62%) is jelentős a térségben. A lakosságszám szerinti kategóriákat tekintve 3 törpefalu, 21 aprófalu, 10 kistalu, 7 középfa és 1 nagyfa található, így ez alapján is igazolódik a térségre jellemző aprófalvas településszerkezet. E jelzőt a demográfiai adatok mellett a települések területi kiterjedése is alátámasztja, hiszen jelentős az 50 km² (86%) [ezen belül a 30 km² (59%)] kiterjedést meg nem haladó települések aránya.

A térség állapotára, fejlődésére jelentős hatással van a határ-menti elhelyezkedés, amely nemcsak földrajzi értelemben, hanem környezeti-társadalmi-gazdasági szempontból is meghatározó. A Dráva, mint fizikai határ miatt még nehezebb a térség megközelítése. A kedvezőtlen helyzetet az is igazolja, hogy a térségében kb. 60km-es határszakaszon egyetlen határátkelő található Barcsen.

Főbb közlekedési útvonalak (autópálya, gyorsforgalmi út) nem érintik a térséget, egyedül az elsőrendű országos főút (6-os) emelhető ki, amely Budapestet Pécsen keresztül a déli határral köti össze, s amely Istvándi és Darány településeket érintve Barcsra ér véget. A megfelelő közlekedési kapcsolatok kialakításának egyik fő gátja, hogy másodrendű országos főút (68-as főút), ezen kívül összekötő utak és egyéb, burkolt utak jellemzik a térséget.

A vasúti infrastruktúra kifejezetten gyenge. A Budapest-Zágráb nemzetközi fővonal az egyedüli, amely villamosított, ez átszeli a terület északi határát, ahol Somogyszob a meghatározó állomás. A Pécs-Nagykanizsa országos vasútvonal a térség déli részén halad át, itt a Sellye irányában találhatóak még a korábban lezárt szárnyvonalak sínparjai. A Barcs és Nagyatád közötti néhai vasútvonal töltése felújítás után akár kerékpárútként is funkcionálhatna.

7.1.2. Környezeti adottságok

A térség természeti adottságainak szempontjából jellemzően a mérsékelt meleg – mérsékelt nedves éghajlati hatások érvényesülnek, mindez a földfelszín alapvetően síkvidéki jellegével, és az észak-déli irányú homokháttal párosul. A térségben tapasztalt napsütéses órák száma 2022-ben az OMSZ adatai alapján 2350-2400 óra között alakult. Ez az érték bizonyos mértékben kedvező a mezőgazdasági kultúrák termesztéséhez, azonban csapadék híján a túlzott szárazság jelentős károkat okozhat a gazdaságok tevékenységében. Az ezredfordulót követően a térségben a 2-2,5 m/s évi átlagos szélsősebesség és az ÉNY-DK-i szélirány uralkodott. A térség szántóterületeinek jelentős része az országos átlag alatti, 10-20 AK értékkel rendelkezik, így azok termőképessége viszonylag alacsonynak tekinthető.

A térség terület-felhasználását tekintve a Barcsi és Nagyatádi járás jellemzően vegyes területfelhasználású és erdőgazdálkodási térségként azonosítható, de bizonyos mértékben a mezőgazdasági térségi jelleg is dominál. A KSH 2020-as agrárcenzusának adatai alapján a barcsi és nagyatádi térség összesen 55 302 hektár mezőgazdasági területtel rendelkezett. A NÉBIH 2021-es adatai alapján 60 632 hektár volt az erdőterületek nagysága, ez 33,9%-os erdőszárazságnak felel meg, ami jelentősen meghaladja az országos átlagot (KSH 2018. 20,8%).

Napjainkban a térség számos bányászati erőforrásának kitermelése, esetleges felkutatása háttérbe szorult, s elsősorban a szénhidrogének kitermelésére korlátozódott. A Rinya és Dráva térségében több településen is folytatnak kőolaj és földgáz bányászati tevékenységet (Babócsa, Barcs, Darány, Háromfa,

Homokszentgyörgy, Istvándi, Kálmánca, Rinyabesenő, Vízvár). Bélavár településen a kavicsbányászatnak volt jelentősége. A bányászati tevékenység folytatása nem csak ipari szempontból fontos a térségben, hiszen a munkahelyek biztosítása mellett nem elhanyagolható a települési önkormányzatok felé megjelenő iparüzési adó befizetési kötelezettség sem.

7.1.3. Kulturális erőforrások

A térség jelentős kulturális értékekkel és hagyományokkal is rendelkezik. Ennek egyik forrása, hogy több nemzetiség él együtt a térségben, magyar-, cigány-, horvát-, németajkú a lakosság. A nemzetiségek civil szervezetekbe tömörülve vagy nemzetiségi önkormányzataik keretében tartják össze közösségeiket, és őrzik hagyományaikat. Az épített környezetet meghatározzák a védett épületek, számos kastély és egykori kúria található a térségben.

A történelmi múlt és az itt élő emberek fontos szerepet játszottak, illetve játszanak a térség kulturális örökségének és hagyományainak megőrzésében és formálásában. A történelmi események közül fontos hatással volt a térségre a török hódoltság időszaka, mely alatt sok település néptelenedett el, aminek következményeként a horvátok és a németek betelepülése révén színesedett a térség nemzetiségi összetétele. A korábbi időkben és a térség talpra állását követően is meghatározó volt a mezőgazdasági tevékenység, erről tanúskodnak a régi hagyományos parasztházak, illetve a fennmaradt különböző gazdasági épületek (magtár, malom).

7.1.4. A társadalom állapota

A Rinya-Dráva Szövetség térségének 44 települése a Központi Statisztikai Hivatal 2022. január 1-i adatai alapján 44 419 lakónépességgel rendelkezett. A barcsi és nagyatádi járás területe 1 343,54 km², így az adatok alapján népsűrűsége 33 fő/km². Ez alapján elmondható, hogy a térség népsűrűsége jelentősen elmarad mind a vármegyei (52 fő/km²), mind pedig az országos (106 fő/km²) átlagtól. A KSH Területi Statisztikája a 2011-2021. közötti időszakban településsorosan mutatja be a népesség alakulását, mely számadatok a hátrányos helyzetű térségekre jellemző negatív demográfiai folyamatokat grafikusán is igazolják (2. melléklet). A lakónépesség trendszerűen hátrahagyta az évi 1%-al fogy.

A járási adatok 11 éves periódusban kerültek feltüntetésre a lakónépesség változását illetően. A grafikon alapján a vizsgált időszakban mind a Barcsi, mind a Nagyatádi járás népessége csökkent. A szóban forgó időintervallum alatt összességében 5 973 fővel, mintegy 11,85%-kal csökkent a népesség.

Sajnos az élve születések és a halálozások különbözet 2021-ben meghaladta a 10 főt 1 000 lakosra vetítve. A vidéki települések egyik alapvető problémája a lakosság folyamatos csökkenése, a természetes fogyás és az elvándorlások útján. Előbbi kategória esetében a térség az országos és vármegyei átlaghoz képest is jóval kedvezőtlenebb számadatokkal rendelkezik. Sajnos az elmúlt közel 11 év során sem a Barcsi, sem a Nagyatádi járásban nem tapasztalták, hogy a születések száma felülmúlja a halálozási eseteket.

A lakosság helyben tartása elérhető lehetne akár a közlekedési infrastruktúra javításával. Sajnos ilyen irányú fejlesztésekre a vármegyei rendezési tervek alapján nem számíthatunk. A vármegyeszékhelyekre (Kaposvár és Pécs) történő ingázás a térségből ma csak egy kényelmetlen kompromisszumokkal megoldható, nem valós alternatíva.

Az időskorúak (65 év felettiek) aránya a térség településein 20% az összlakossághoz viszonyítva.

A térség településeinek életében fontos szerepet tölt be az itt működő 269 regisztrált (2021. KSH) civil szervezet. Az akciócsoport több, mint 130 szervezettel került kapcsolatba, mint pályázó. Ezen kívül a helyi közösségként való megalakulásunk óta 122 nonprofit szervezet volt tagja az akciócsoport civil szféra tagozatának. Jelenleg 61 civil tagunk van. Az akciócsoport így a térségben kvázi a teljes szektorral kapcsolatban van. A 44 települést tekintve 6 kivétellel mindegyikben működik civil szervezet.

7.1.5. A gazdaság helyzete

A gazdasági helyzetkép kialakításához feltétlenül szükséges a térségben tapasztalt foglalkoztatottsági és munkaerő-piaci adatok áttekintése. A térség munkanélküliségi adatait tekintve 2021-ben 6,4%-os a nyilvántartott álláskereső aránya.

A gazdasági környezetre, a gazdasági szervezetekre vonatkozó adatok elemzése során érdemes különbséget tenni azon mutatók között, amelyek a regisztrált és a működő vállalkozásokat veszik alapul. A KSH 2021. évi adatai szerint 6 871 db regisztrált vállalkozás található a térségben. A térség helyzetét feltáró tanulmányok többsége utalt arra, hogy a két járás területén a vállalkozások kényszervállalkozásként létesültek. A működő vállalkozások esetében csak 2020-as adatok álltak rendelkezésre, ezek alapján azonban csak minden 3-ik regisztrált vállalkozás működött és a térségben 1 000 lakosra 56 működő vállalkozás jut, ami alig több, mint az országos átlag (91,5) fele. Ezen érték a periférikus elhelyezkedés és a kedvezőtlen infrastrukturális ellátottság mellett a korlátozott munkaerő kínálatra, valamint a lakossági jövedelmek alacsony szintjére is visszavezethető.

A KSH 2019-es adatait szerint a 1-9 fő között foglalkoztató működő vállalkozásból 764 db volt a térségben, ők a mikrovállalkozások. A 10 és 49 fős dolgozói létszámmal rendelkező kisvállalkozásból 81 volt. 11 vállalkozásnál foglalkoztattak több, mint 50 főt, de kevesebb, mint 249-et. Mindössze 1 nagyvállalati bejegyzésű vállalkozás foglalkoztat több, mint 250 főt a statisztikai adatok szerint. A társas vállalkozások mellett 1 603 (KSH 2019.) működő egyéni vállalkozó és 1 692 (KSH 2021.) őstermelő is található a térségben.

A szálláshely-kategóriákat tekintve a KSH szerint 2023. júliusában 54 magán és egyéb szálláshely, továbbá 16 kereskedelmi szálláshely működött a térségben. A szálláshelyekre vonatkozó adatok további vizsgálata során megállapítható, hogy a szálláshely szolgáltatást igénybe vevők között magas arányban vannak jelen a külföldi vendégek, ami a turisztikai kínálat jellegére is visszavezethető.

7.2. SWOT analízis

Erősségek: 1. jelentős termál és gyógyvíz készlet 2. kőolaj és földgáz ásványkincsek 3. jelentős természeti erőforrások a biodiverzitást tekintve 4. magas erdősültség, jelentős faállomány 5. magas a napsütéses órák száma 6. határon átvívelő kulturális kapcsolatok	Lehetőségek: 7. kerékpáros turizmus fellendülése 8. Horvátország Schengeni/euro-övezeti csatlakozása 9. erősödő ökoturizmus 10. megújuló energiaforrásokra épülő technológiák alkalmazása 11. M60-as gyorsforgalmi út elkészülése
Gyengeségek: 12. rossz közlekedési infrastruktúra és elérhetőség 13. alacsony vállalkozássűrűség 14. nagy foglalkoztatók hiánya 15. öregedő, fogyó népesség 16. fiatalok és képzettek elvándorlása 17. alacsony képzettségű munkaerő	Veszélyek: 1. infrastrukturális fejlesztések elmaradása 2. működő kkv-k csökkenése 3. demográfiai folyamatok további romlása 4. a munkanélküliség növekedése 5. kiszámíthatatlanul változó energiaárak 6. határ-mentiségből adódó migrációs problémák

Az elmúlt évtizedekben a térség erősségei és gyengeségei közül sajnos az utóbbiak érvényesültek jobban. A rendelkezésre álló térségi erőforrások azonban az elmúlt pár évben elkezdtek felértékelődni és valós forgatókönyvnek látszik, hogy a térség lehetőségeiből megvalósult eredmények legyenek.

Konkrétumként említhetjük a COVID világjárványt, melynek következtében a felkapott tömeg turista célpontok helyett előtérbe kerültek az eldugott és kevésbé látogatott desztinációk, valamint a szabadidő természetben való eltöltése. Az elmúlt időszak energia krízisének köszönhetően a térség energiahordozói beruházásokat kezdtek ösztönözni. A faállomány és a szénhidrogén vagyion felhasználásában további jelentős potenciál van, ahogy a térség országon belüli déli elhelyezkedése a napsütéses órák magas száma miatt kiváló lehetőségeket rejt a napenergia területén. Az infrastruktúra fejlesztésével kapcsolatban elképzelhető, hogy a következő időszakban a tervekből átlépünk a megvalósítás szakaszába és a térség jobban bekapcsolódhat a gazdasági körforgásba. Horvátország schengeni övezethez és eurozónához való csatlakozása még annyira friss, hogy az ebből fakadó pozitív hatások még évek múlva is jelentkezni fognak.

A veszélyek is reálisak, melyeket komolyan kell venni. A negatív demográfiai folyamatokat a 2022-es népszámlálás adatai is megerősítették. A szomszédban és a világ más pontjain dúló háborúk pedig olyan új típusú migrációs problémákat hoztak létre, amivel a térség korábban nem szembesült.

8. A stratégia beavatkozási logikája

A beavatkozási logika LEADER vonatkozású rövid összefoglalása

A LEADER beavatkozás a HFS-en keresztül, az SO8 vonatkozásában megállapított számos szükséglet kielégítéséhez hozzájárul. A KAP ST-ben foglalt SWOT elemzés erősségként említi az ország vidéki térségeit lefedő LEADER hálózatot, amely helyi ismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtói tapasztalattal rendelkező helyi erőforrást biztosít a helyi fejlesztésekhez. Ugyanakkor veszélyként említi ezen erőforrás további erodálódását. E két megállapításra épül az a szükséglet, amely a fejlesztéspolitikai programok végrehajtásához szükséges helyi szintű emberi erőforrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítését szolgálja a LEADER beavatkozás működési és animációs keretéből finanszírozott helyi akciócsoportok hálózata.

A SWOT elemzésben erősségként szerepel, hogy a LEADER a vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kisléptékű, a helyi szükségletekre szabott fejlesztési forrást biztosít. Az elemzés gyengeségként említi a LEADER források korlátosságát, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terheit. A fenti erősségre és gyengeségre épül az a szükséglet, amely a helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztéseket és az ehhez szükséges forrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítéséhez járul hozzá a LEADER helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása.

A SWOT elemzésben gyengeségként szerepelnek a vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei. Erre reagál az a szükséglet, amely az életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztését teszi szükségessé. A korábbi évek tapasztalatai alapján a LEADER programnak fontos célja a vidéki élettér fejlesztése a szolgáltatások és az azokhoz szükséges kisléptékű infrastruktúra fejlesztésével, valamint a helyi kötődés és a közösségi kapcsolatok erősítése a közösségeket aktivizáló programokkal és az ahhoz szükséges környezet fejlesztésével. Az Európai Unió vidéki térségeinek hosszú távú jövőképevel összhangban a fenti célok elérése érdekében – elsősorban tudásátadással, jó gyakorlatok bemutatásával – ösztönözni szükséges a társadalmi innovációt és a digitális eszközök adta lehetőségek kihasználását.

8.1. A stratégia jövőképe

A HFS jövőképe az élehető vidék megteremtése, hogy ez a térség egy olyan hely legyen, ahol az emberek megtalálják a boldogulásukat.

A jövőkép eléréséhez szükség van a gazdaság megerősítésére, hogy az emberek jövedelemhez juthassanak, így a vándorlási egyenleg akár meg is fordulhatna. Célunk azoknak a mikrovállalkozásoknak a támogatása, akik más fejlesztési programokban nem tudnak részt venni. A mikrovállalkozások fejlesztésén keresztül közvetlenül is szeretnénk ösztönözni a foglalkoztatás fenntartását és bővítését.

Az élehető vidék megteremtéséhez a biztos megélhetés mellett a közösségi szolgáltatások fejlesztésére is szükség van, hogy a vidéki élet valós alternatívája lehessen az urbánus nagyvárosi létnek. Különösen fontos azoknak az érzékeny csoportoknak a bevonása és felkarolása (szegények, nagy családosok, fiatalok, idősek, nemzetiséghez tartozók), akik gyakran a társadalom peremére sodródnak.

A térségünk különleges természeti értékeinek megőrzése elengedhetetlen ahhoz, hogy az emberek jól érezzék magukat az életükben. A térség érintetlen és gazdag természeti környezete az itt élőknek természetes dolog, de tennünk kell azért, hogy ez így is maradjon, és meg kell mutatnunk másoknak is. A megújuló energiaforrások használatának ösztönzésével kívánjuk a káros anyag kibocsátást és az energiafüggőséget csökkenteni.

8.2. A stratégia célhierarchiája

	Kiválasztott specifikus célok
1.	A vidéki térségekben a mikro- kis- és középvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése; <u>Indoklás:</u> Az élhető vidék megteremtésének alapja, hogy az embereknek jövedelme legyen, ehhez munkahelyre van szükségük. Térségünkben ezt a munkahelyet jellemzően a mikrovállalkozások biztosítják. Ezért célunk, hogy minél több mikrovállalkozás legyen, és azok minél sikeresebbek, jövedelmezőbbek legyenek, minél tovább, minél gazdaságosabban működhessenek, minél több embert foglalkoztassanak.
2.	A vidéki térségekben a lakosság humán közszolgáltatásokhoz való hozzájutásának előmozdítása; <u>Indoklás:</u> Az élhető vidék valós alternatívája a városi világnak. Célunk, hogy az elérhető szolgáltatások köre és színvonala elérje, vagy meghaladja a városit. Sajnos, mivel jellemző a jelentős lemaradásunk, inkább, csak a különbségek mérséklése lehet a valódi cél.
3.	Közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése; <u>Indoklás:</u> Az élhető vidéken a közösség is folyamatosan fejlődik, megújul. Ahhoz, hogy gazdag legyen a közösségi élet, az annak teret adó helyeknek is folyamatosan meg kell újulnia. A szellemi és épített kulturális örökségünket folyamatosan ápolni, őrizni kell.

9. Cselekvési terv

9.1. Az intézkedések leírása

1. Intézkedés:

1. **Az intézkedés megnevezése:** Mikroállalkozások kisléptékű fejlesztése
2. **Specifikus cél:** 1. A vidéki térségekben a mikro- kis- és középvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése;
3. **Indoklás, alátámasztás:**

A vidéki mikroállalkozások kiszorulnak a legtöbb gazdaságfejlesztési programból, például a GINOP-ból is, mert legtöbbször az azok által támogatott legkisebb beruházás méret számukra túl magas, vagy egyéni vállalkozások nem is pályázhatnak. Mivel a térségben nagyvállalkozások nincsenek, ezért csak rájuk tudunk támaszkodni, őket kell segítenünk, ők a helyi gazdaság. Az előző két LEADER ciklus tapasztalatai alapján hatékonyan lehet kisösszegű vállalkozásfejlesztési támogatásokkal is eredményt elérni, ezt tervezzük folytatni.

4. A támogatható tevékenységek meghatározása:

- eszköz és/vagy gépbeszerzés
- építési/felújítási tevékenység

5. Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- személygépjármű beszerzés
- élő állat vásárlás
- használt árucikk beszerzése
- támogatási jogosultságok megvásárlása
- mezőgazdasági tevékenységek
- mezőgazdasági üzemek beruházásai

6. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Az intézkedés kifejezetten kiegészítő jellegű. Annak az ügyfélkörnek szól és abban a méretkategóriában, amire más például GINOP forrás nem áll rendelkezésre, de a mi térségünkben mégis fontos fejlesztési terület. Az intézkedés fő célcsoportja a működő nem mezőgazdasági mikroállalkozások, de az induló vállalkozások fejlesztése ugyanúgy szolgálja az elérendő célokat. Az intézkedés a térségben a 2014-20(22)-es időszakban már működő és megszokott LEADER intézkedés folytatása.

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7. A jogosultak köre:

mikroállalkozások:

- egyéni vállalkozó;
- jogi személyiségű vállalkozások.

8. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- humán erőforrás.

9. Tervezett forrás:

- a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 400 000 000 Ft
- b. a támogatás intenzitása: 65%
- c. a projektméret korlátai: 500 000Ft-6 000 000Ft
- d. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolási mód.

10. A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:

Az intézkedést 2024. II. félév - 2025. II. között tervezzük megnyitni.

11. A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

12. Kimeneti indikátorok:

- a. Új munkahelyek száma: 10 fő
- b. Beszerzett eszközök száma: 67 db
- c. Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma: 67 db

2. Intézkedés:

1. Az intézkedés megnevezése: Községi célú fejlesztések

2. Specifikus cél: 2. A vidéki térségekben a lakosság humán közszolgáltatásokhoz való hozzájutásának előmozdítása; 3. Községi élet, községi marketing, községi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése;

3. Indoklás, alátámasztás:

Az önkormányzatok, civil szervezetek és egyházak által nyújtott községi szolgáltatások meghatározzák a térségben élők életminőségét. A kis vidéki önkormányzatok és civil szervezetek nem rendelkeznek megfelelő saját bevételekkel ahhoz, hogy elképzeléseiket megvalósítsák. Már kis összegű támogatással is jelentős előrelépést lehet elérni a tevékenységükben, az általuk nyújtott szolgáltatásokban. Sem a KAP ST-ben sem más OP-ban nincs lehetőség ilyen léptékű fejlesztésre pályázni.

4. A támogatható tevékenységek meghatározása:

- eszköz és/vagy gépbeszerzés
- építési/felújítási tevékenység

5. Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- személygépjármű beszerzés
- élő állat vásárlás
- használt árucikk beszerzése
- támogatási jogosultságok megvásárlása
- a nem községi célt szolgáló beruházások, a profitorientált, gazdasági haszonszerzés céljából végzett tevékenységek.

6. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Az intézkedés kifejezetten kiegészítő jellegű. Annak az ügyfélkörnek szól és abban a méretkategóriában biztosít támogatást, amit más forrásból nem tudnak megvalósítani. Az intézkedés az alulról építkezés elvének megfelelően a helyi közösségek alapjait kívánja megerősíteni. Az előző 2014-20(22)-es ciklusban elkezdett programot kívánjuk folytatni.

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7. A jogosultak köre:

- költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervezetek
- jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, egyesületek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

8. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzői,
- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.).

9. Tervezett forrás:

- a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 138 000 000 Ft
- b. a támogatás intenzitása: legfeljebb 100%
- c. a projektméret korlátai: 500 000Ft-3 000 000Ft
- d. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolási mód.

10. A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:

Az intézkedést 2024. II. félév – 2025. II. félév között tervezzük megnyitni.

11. A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

12. Kimeneti indikátorok:

- a. A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság száma: 22.000 fő
- b. Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma: 22 db
- c. Fejlesztéssel érintett szervezetek száma: 27 db

3. Intézkedés:

1. **Az intézkedés megnevezése:** *Rendezvények támogatása*
2. **Specifikus cél:** 2. A vidéki térségekben a lakosság humán közszolgáltatásokhoz való hozzájutásának előmozdítása
3. **Indoklás, alátámasztás:** A civil szervezetek, egyházak, önkormányzatok számára támogatás nyújtása helyi és térségi szintű szabadidős-kulturális és sport rendezvények szervezésére, koordinációjára, táborok szervezésére, rendezvényekhez szükséges tárgyi eszközök beszerzésére, melyek a települések közösségi életében meghatározó szerepet töltenek be,

elősegítik a térségi identitás kialakulását, javítják a települések életminőségét és alternatívát nyújtanak a nagyvárosi programokkal szemben.

4. A támogatható tevékenységek meghatározása:

- eszköz és/vagy gépbeszerzés,
- rendezvényszervezés,
- szolgáltatások beszerzése.

5. Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- személygépjármű beszerzés
- élő állat vásárlás
- használt árucikk beszerzése
- támogatási jogosultságok megvásárlása
- nem közösségi célt szolgáló beruházások, a profitorientált, gazdasági haszonszerzés céljából végzett tevékenységek.

6. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Az intézkedés kifejezetten kiegészítő jellegű. Sem a KAP ST-ben sem más OP-ben nincsen más helyi indentitást erősítő rendezvények számára támogatási lehetőség. Az előző 2014-20(22)-es ciklusban elkezdett programot kívánjuk folytatni.

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7. A jogosultak köre:

- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek,
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, egyesületek alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok).

8. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzői,
- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.),

9. Tervezett forrás:

- az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 20 000 000 Ft
- a támogatás intenzitása: legfeljebb 100%
- a projektméret korlátai: 100 000Ft-500 000 Ft
- A támogatás módja: hagyományos költségelszámolási mód.

10. A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:

Az intézkedést 2024. II. félév – 2025. II. félév között tervezzük megnyitni.

11. A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

12. Kimeneti indikátorok:

- a. Rendezvényeken résztvevők száma+felzárkóztatási projektek érintettjeinek száma:800fő
- b. Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma: 20 db
- c. Fejlesztéssel érintett szervezetek száma: 20 db
- d. Megvalósult rendezvények száma: 40 db

9.2. Együttműködések

A Rinya-Dráva Szövetség jó kapcsolatot alakított ki a környező akciócsoportokkal. Az együttműködési projektek terén a korábban elkezdett és már eredményekkel rendelkező tevékenységek folytatása mellett új tevékenységek indítását is tervezzük. Az együttműködések tématerületei a helyi termék előállítás ösztönzése és piacra jutásának segítése, valamint a turisztikai célú fejlesztések, azon belül is első sorban a vonalas infrastruktúrákhoz (lovas, kerékpáros, kajak-kenus, gyalogos túra útvonalakhoz) kapcsolódó fejlesztések voltak, melyek térségünk határain túlmutatnak.

Az együttműködési projektek célja, hogy hálózatba szervezzük a helyi termelőket és azokat, akik őket tudják segíteni a termékeik értékesítésében, piacra jutásában. Szeretnénk a térséget bemutatni vásárokon és kiállításokon, itthon és külföldön. Vannak olyan közösen végzett tevékenységek, melyeket egy-egy termelő külön-külön nem tudna hatékonyan elvégezni, és nincs is olyan térségi szereplő, aki megtenné ezt helyettünk. Célunk, hogy a helyi termékek előállításán keresztül megélhetési lehetőséget teremtsünk a helyi lakosságnak, ugyanakkor ezzel fenntarthatóbbá és önállóbbá tudjuk tenni a térséget. A térségi identitástudat fejlődéséhez, a térség jó hírének növekedéséhez hozzájárul helyi termékeink ismertsége és pozitív értékelése is.

Elkezdődött a térségben a túraútvonalak kijelölése. Rendkívüli természeti értékeinket bemutathatóvá és bejárhatóvá kell tennünk. Kijelölésre kerültek a Mária zarándokút helyi szakaszai pihenőhelyekkel, a lovastúra útvonal. Létrehoztunk egy kerékpáros pihenőhelyet, melyet tovább szeretnénk fejleszteni, közművesíteni és játszóteret létrehozni, de fejlesztésre szorulnak a gyalogtúra útvonalak és a drávai vízitúra útvonalak is. Sajnos kijelölt túraútvonalak a térségben alig vannak, ugyanakkor természetvédelmi és vadgazdálkodási okokból ezek kijelölése egyeztetésigényes. Célunk, hogy csatlakozzunk a Bejárható Magyarország Programhoz és szeretnénk egy olyan túraútvonal hálózatot kialakítani, mely csatlakozik a nem messze haladó országos kéktúrához, és amely összeköti a térség látnivalóit. Az a célunk, hogy a térségbe a turisták gyalogosan túrázva, kerékpáron, lóháton, vagy kenuzva is érkezhessenek.

a) Térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítása

Térségeken átvívelő túraútvonalak fejlesztése: Az együttműködés jellege: Gyalogos, kerékpáros, lovas, vízi túraútvonalak kijelölése, az útvonal és a megállóhelyek fejlesztése, az útvonal menti szolgáltatók hálózatba szervezése, a projekt a szervezésen kívül beruházást is tartalmaz. Az elsődleges partnerek a HACS-ok, de érintettek az önkormányzatok, állami szervezetek, civil szervezetek, vállalkozók is. Forrásigény: 50.000.000,- Ft.

A helyi termékek piacra jutásának segítése, térségi marketing, helyi érték leltár létrehozása: A turisztikai vonzerők, természeti látványosságok, épített örökségek, helyi termékek és gasztronómiai értékek, kulturális rendezvények hálózatba szervezése és bemutathatóvá tétele, ehhez adatbázis és online platform, mobil applikáció létrehozása, vásárokon való részvétel. Tervezett partnerek a HACS-ok. Forrásigény: 5.000.000,- Ft.

Nemzetközi együttműködési koncepció:

Ki kell használnunk Horvátország schengeni csatlakozásából eredően, hogy csökkentek az adminisztrációs nehézségek a kajak-kenu túrák vonatkozásában. Minősített vízitúra pihenőhellyel viszont a térségünk nem rendelkezik. Ezek a vízitúra útvonalak a térségünk határain túlmutatnak a

Dráva felső és alsó szakaszának irányába is. Ráadásul a Dráva sodorvonala, hol a jobb, hol a bal parthoz van közelebb, e miatt gyakran az ideális megállóhelyek Horvátországban találhatóak. A túrák általában Zákánytól indulnak és Drávaszabolcsig tartanak több kempinges megállóhellyel, melyeket lehetne fejleszteni, minősíteni. Itt az érintetlen természeti környezet a vonzerő, tehát nem kiépített kempingekre, inkább tűzrakó helyekre, stégek, kisléptékű infrastruktúrára van szükség. A nemzeti parkivédettséggel rendelkező területek miatt vannak korlátai a lehetőségeknek.

Horvát partnerekkel nem csak a vízi útvonalak terén tudnánk együttműködni, hanem a kerékpártúra útvonalak kapcsán is. Térségünkben halad az EUROVELO 13 az úgynevezett „vasfüggöny” nyomvonal, melynek lényege, hogy a régi vasfüggöny mentén minél többször keresztezze a határt. Mivel nálunk a Dráva egy természetes határ, ami nehezen átjárható, így Barcsnál jön át a térségünkbe az útvonal és végig a magyar oldalon halad közel a Dráva partjához. A kerékpárosok számára szintén fontos volna, hogy végig bejárható legyen az útvonal bizonyos távolságokra egymástól, megfelelő kiszolgáló egységekkel. Térségünket a VIROEXPO nemzetközi vásáron keresztül népszerűsítanénk.

Partnerként számítunk a szomszédos horvát HACS-ra és a települési vagy vármegyei önkormányzatokra, tekintve, hogy Barcs és Verőce testvérvárosok is egyben. Forrásigény: 20.000.000,- Ft,-.

b) Egyéb együttműködések megvalósítása

Folytatni kívánjuk az eddigi együttműködésünket a Somogy Vármegyei Önkormányzattal a foglalkoztatási programok terén, továbbá együttműködéseket szeretnénk létrehozni a települési önkormányzatokkal egyéb, a LEADER Programon kívüli programok megvalósítására.

Mivel a Barcsi Járásban turisztikai desztináció menedzsment szervezet nem működik, így a HACS vállalja magára a térség marketing feladatait, mely turizmus szervezési feladatokkal is jár. A térséget bemutatjuk térségi és nemzetközi vásárokon, kiállításokon, honlapunkon szerepeltetjük a turisztikai látnivalókat és szálláshelyeket. Rendezvénynaptárt működtetünk és kiadványokat hozunk létre. Fentieken kívül szervezzük a térség turista útvonalait, beleértve a gyalogos túraútvonalakat és tanösvényeket, kerékpáros túraútvonalakat, lovas és vízitúra útvonalakat.

A Drávátamásiban található pihenőhelyünket szeretnénk továbbfejleszteni. Jelenleg a kerékpárok tárolása oldható meg, van esőbeálló és rendelkezünk egy tűzrakóhellyel is. Ahhoz, hogy a tűzrakóhelyet valóban ki lehessen használni, szükség volna az ingatlan közművesítésére. Ivóvízre lenne szükség a főzéshez, mosogatáshoz. A turistáknak is hasznos lenne egy csizmosó. A világítás biztosításával hosszabb időtartamban lehetne használni a helyszínt, és akár egy online időképet mutató webkamerát is elhelyezhetnénk, illetve wifi hot spotot is működtethetnénk. A kerékpárosok számára szervízállomást, az autós turisták számára elektromos autó töltőt tervezünk telepíteni. A tervek között szerepel, hogy a gyermekek számára játszótéri elemek is kihelyezésre kerülnének, továbbá térbútorokra, padokra, asztalokra és hulladékgyűjtő edényekre is szükség lenne.

9.3. Kommunikációs terv

A HFS tervezését és annak kommunikációját a következők szerint tervezzük és ütemezzük:

2022. 11. hó: A LEADER Programban újonnan jogosult települések polgármestereivel egyeztetés a csatlakozásról.

2022. 11-12. hó: Tájékoztatás a helyi rádióban a projektötlet gyűjtés megkezdéséről.

2023.01.15-ig: A HFS 0-ik verziójának megküldése az Irányító Hatóságnak véleményezésre.

2023. I. negyedév: térségi fórumok tartása és széles körű tájékoztatás, projektötletek gyűjtése, személyes konzultációk. A projektötletek befogadása, ezt követően is folyamatos.

2023.05.30-ig a beérkezett projekt javaslatok összegzése, a HFS koncepció elnökség általi elfogadása. A koncepció nyilvánossá tétele.

2023.05.31-ig a HFS közgyűlés általi elfogadása. A HFS nyilvánossá tétele.

2023. III. negyedév: az előkészítő támogatás igénybevételére irányuló pályázat benyújtása a HFS-el együtt. A kész HFS átfogó kommunikálása, a fejlesztési lehetőségek megismertetése, projektgenerálás megkezdése.

2023. IV. negyedév a tervezett pályázati kiírások kommunikálása, ezt követően a konkrét érdeklődők segítése tanácsadással.

2024. I-II negyedév: az új HFS alapján pályázatok meghirdetése és befogadása.

2024. III. negyedév: tájékoztatás a beérkezett projektekről, igényekről.

2024. IV. negyedévtől: a HFS előrehaladásának folyamatos kommunikációja, évente a közgyűlés általi jóváhagyása.

2025. I. negyedév: a támogatott pályázók segítségének megkezdése és végigkísérése.

2025. II. negyedév: a HACS rendes közgyűlésén tájékoztatás a HFS előrehaladásáról és a támogatott projektekről, melyet nyilvánosságra hozunk a honlapon.

A HACS az irodáján és annak az IKSZT-kben kihelyezett ügyfélszolgálatán keresztül a térség egészéből könnyen elérhető. A HACS vezetőségének tagjai a térséget földrajzi értelemben is, és szféránként is jól reprezentálják, rajtuk keresztül is könnyű a HACS-csal személyes kapcsolatba kerülni. A munkaszervezet kérésre bárkihez kimegy személyes konzultációra.

A projekt javaslatok többségét a fentiek miatt személyesen nyújtják be, de külön erre a célra kialakítottunk egy ötletbörze menüpontot a honlapunkon, illetve fogadjuk a javaslatokat e-mailben és postán is. A projektjavaslatok benyújtására a HFS elkészülte után is folyamatosan van lehetőség.

A térségben élők tájékoztatása, a maximális nyilvánosság érdekében tájékoztató fórumokat is szervezünk, melyeket az aktuális pályázati információkhoz igazítunk, a kiírások megjelenéséhez, a pályázatok és elszámolások benyújtásához. A polgármestereket a kistérségi társulásokon keresztül külön is tájékoztattuk. A társadalmi kirekesztődéssel veszélyeztetett csoportokkal külön is tartjuk a kapcsolatot. Facebook oldalt és youtube csatornát is működtetünk. Rendszeres vendégei és interjú alanyai vagyunk a térségi médiáknak, úgy mint a Dráva Hullám rádióknak, a Híd TV-nek, a Barcsmédiának és a Sonline-nak. Összességében a kommunikáció folyamatos.

A kommunikáció fő célcsoportjai a HFS potenciális kedvezményezett köre, a mikrovállalkozások, a vállalkozni szándékozók, az önkormányzatok, a civil szervezetek és az egyházak.

A HACS kommunikációjának kialakításáért és végrehajtásáért a munkaszervezet-vezető a felelős. A munkaszervezet tagjai az ő irányítása alatt személyesen tartják karban a HACS honlapjait, facebook oldalát, youtube csatornáját. A kommunikáció egyik legjelentősebb módja a személyes kapcsolattartás, mely az ügyfélszolgálaton keresztül történik.

Az akciócsoport tagjai a személyhez fűződő jogok sérelme nélkül betekinhetnek a HACS valamennyi dokumentumába, a felügyelő bizottság tagjai másolatot is készíthetnek. A nyilvánosság számára készült dokumentumokat a HACS honlapján helyezzük el. A tevékenységünkkel kapcsolatos visszajelzéseket az elnök és a munkaszervezet-vezető fogadja, ezekre annak jellegétől függően szóban vagy írásban reagálnak, szükség esetén elnökségi ülést hívnak össze.

A kommunikációs tevékenységek pénzügyi terve:

A kommunikációs tevékenységek jelentős pénzügyi összegbe kerülnek. Az erre fordított munkaidőt külön nem tervezzük nyilvántartani. A különböző honlapjaink fenntartási költségei, a képűrságok állandó díjai, a rendszeres média hírek megjelentetési költségei együtt évi kb. 1 millió forintot tesznek ki.

9.4. Egyéb a HACS által megvalósított projektek

A térség vállalkozástípusait tekintve a mikrovállalkozások túlsúlya jellemző, nincsenek nagyvállalkozások, kevés a kis és közepes vállalkozás. Noha a vállalkozások döntő hányada mikrovállalkozás, országos viszonylatban ez is nagyon kevés. A KSH adatai szerint itt mindössze 22-25 regisztrált társas vállalkozás esett ezer lakosra 2011-ben. Negatív jellemző, hogy az induló vállalkozások 80%-a az első két évben abbahagyja a tevékenységét. Emellett a vállalkozások nagy része forráshiánnyal küzd, emiatt modernizációjuk nehézkes, ami a fejlődésük gátját is jelenti. Fentiek miatt kiemelten fontos ezen réteg támogatása, ösztönzése, hogy új mikrovállalkozások jöjjenek létre, hogy ne hagyják abba a gazdasági tevékenységet, és hogy tovább tudjanak lépni, több mikrovállalkozás fejlődjön kis- és középvállalkozás méretűvé. Ezt a célt szolgálták a vállalkozói képzések, hogy minél sikeresebb legyen pályázóink indulása, gördülékenyebb a működés. Ez a tevékenységünk az elmúlt időszakban sikeres volt, de pályáztatni kevésbé van értelme, mert meg kell keresni hozzá a konkrét projektgazdát. Tekintve, hogy annyira konkrét a pályázati cél, sokkal egyszerűbb, ha az új szabályok adta lehetőségekkel élve HACS saját projekt keretében valósítjuk meg.

Olyan workshopokat, tudásátadásra szolgáló tanfolyamokat szeretnénk szervezni, ami segíti az induló vállalkozásokat a mindennapi problémáik megoldásában és a problémák elkerülésében. A tanfolyamokon a résztvevők megismerik az egyéni és társas vállalkozások fogalmát, alapítási, működési szabályait, az üzleti kommunikáció alapjait, a marketing alapfogalmait, eszközeit, módszereit, a pénzügy alapfogalmait, a hitelek, támogatások lehetőségeit, jellemzőit, a gazdaság, az adózás, a számvitel, a társadalombiztosítás egyes szabályait, az üzleti tervet, az EU támogatási rendszerét és a pályázatkészítés jellemzőit. A tanfolyamokat 2025-től tervezzük indítani, átlaglétszám terv 7-8, de maximum 10 fő lesz csoportonként, hogy az előadásokon az interaktivitás biztosított legyen, és kb. 6 csoporttal számolunk. Egy tanfolyam kb. 60 órás lenne, mely a tervek szerint heti két alkalommal napi 6 órában valósulna meg.

A projekt megvalósításában a Somogy Megyei Vállalkozói Központ Alapítvány szakmai együttműködésére számítunk.

A tervezett forrásigény: 5.665.945,- Ft.

10. Monitoring és értékelési terv

A monitoring folyamatok eredményeinek révén az Európai Bizottság értékes információkhoz jut, amelyek:

- elemzési szempontból szilárdan megalapozzák a jövőbeni szakpolitikai tervezőmunkát;
- segítséget nyújtanak a szakpolitikai célkitűzések és a programok célkitűzéseinek kidolgozásához, a későbbiekben pedig eszközül szolgálnak a kitűzött célok hosszú távú megvalósulásának mérése során.

A monitoring megfelelő végrehajtásának feltétele, hogy a szakpolitikai célkitűzések és a tervezett intézkedések összhangban legyenek egymással. A kiegyensúlyozott területfejlesztés során hangsúlyos szerepet kap a foglalkoztatás és növekedés előmozdítása, illetve a szegénység visszaszorítása a vidéki térségekben.

A közös kereten belül végzett értékelés a szakpolitikai intervenciók hatásait hivatott felmérni. Az értékelés tényekkel szolgál a döntéshozatali munkához, és javítja a KAP keretében végrehajtott intervenciók hatékonyságát, hasznosságát és eredményességét. Ezen túlmenően az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot is növeli, és előmozdítja a kapcsolódó tanulási folyamatokat.

Annak érdekében, hogy az értékelések szerves részét képezzék a szakpolitikai döntéshozatali folyamatnak, és teljesüljenek az előírt referenciaértékek, a Bizottság iránymutatásokat és eszköztárat dolgozott ki a jogalkotás minőségének javítása érdekében, melyek követelményeket fogalmaznak meg, és ismertetik a bevált módszereket a KAP kiértékelésére vonatkozóan.

2021. december 6-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a KAP-stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló (EU) 2021/2115 rendeletet. Ez a rendelet létrehozza a teljesítmény-, monitoring és -értékelési keretet, amelyet 2023 és 2027 között kell majd alkalmazni a közös agrárpolitikára vonatkozóan.

A teljesítmény-, monitoring és -értékelési keret elősegíti, hogy a szakpolitikai hangsúly a szabályoknak való megfelelésről a teljesítményre és az eredményekre helyeződjön át. Ez az új teljesítményalapú teljesítési modell közös teljesítménymutatókat alkalmaz.

Ezek közé a közös teljesítménymutatók közé tartoznak a következő indikátorok:

- kimeneti mutatók, amelyek a KAP végrehajtásának nyomon követésére fognak szolgálni;
- eredménymutatók, amelyek segítségével figyelemmel lehet kísérni, milyen előrelépést érnek el az uniós országok az előre kitűzött célértékek teljesítése terén;
- kontextus- és hatásmutatók, amelyek használatával meg lehet állapítani, hogy általánosságban hogyan teljesít, a szakpolitika a KAP célkitűzéseire képest.

A HACS-okra vonatkozó adatok:

- A HACS tervezési területével lefedett települések száma, a lakossági adatok (a HACS területének népességére vonatkozó információ).

- A HACS tagjainak teljes száma az alábbi bontás szerint:

- azok, amelyek valamely közigazgatási szervet képviselnek;
- azok, amelyek helyi magángazdasági érdekeket képviselnek (például gazdasági szervezetek, helyi vállalkozások stb.);
- azok, amelyek helyi szociális érdekeket képviselnek (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.), valamint
- az egyéb eltérő kategóriákba sorolható tagok.

- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok teljes száma szervezettípus szerinti bontásban:

- azon tagok száma, akik valamely közigazgatási szervet képviselnek;
- azon tagok száma, akik/amelyek helyi magángazdasági érdekeket (például gazdasági szervezeteket, helyi vállalkozásokat stb.) képviselnek;
- azon tagok száma, akik/amelyek helyi szociális érdekeket (például nem kormányzati szervezeteket, helyi egyesületeket stb.) képviselnek;
- azon tagok száma, akik/amelyek az egyéb eltérő kategóriákba sorolhatóak.

- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok neme.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó tagok életkora, kiemelten a fiatalok száma a HACS döntéshozó testületében, 41. életévét be nem töltött személy.

A HACS-ok tevékenységeire vonatkozó adatok:

- A HACS által végrehajtott műveletek száma összesen (a HF-ek keretében kibocsátott TO-kban szereplő kedvezményezettek megbontása jogi státusz szerint):

- a magánszemélyek vagy vállalkozások által végrehajtott műveletek száma;
- a közigazgatási szervek által végrehajtott műveletek száma;
- a helyi magángazdasági érdekek képviselői (például vállalkozói szövetségek, kereskedelmi kamara stb.) által végrehajtott műveletek száma;
- a helyi szociális érdekek képviselői (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.) által végrehajtott műveletek száma;
- a kutatási szervezetek által végrehajtott műveletek száma;
- a több, különböző típusú szereplő által közösen végrehajtott műveletek száma;
- eltérő kategóriákba tartozó szereplő által végrehajtott műveletek száma.

- A HACS által végrehajtott interregionális együttműködési projektek száma.
- A HACS által végrehajtott transznacionális együttműködési projektek száma.
- A tudástranszferhez kapcsolódó műveletek száma, beleértve a fenntartható, gazdasági, társadalmi, környezeti és éghajlatbarát teljesítményre vonatkozó tanácsadást, képzést és tudáscserét.

- A termelői szervezetekkel, a helyi piacokkal, a rövid ellátási láncokkal és a minőségrendszerekkel kapcsolatos műveletek száma, beleértve a beruházások támogatását, a marketingtevékenységeket stb.

- A megújuló energia-termelési kapacitásokhoz kapcsolódó műveletek száma, beleértve a biomassza alapú energiatermelés kapacitásaihoz kapcsolódó műveleteket is.

- A környezeti fenntarthatósághoz, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos célok eléréséhez hozzájáruló műveletek száma a vidéki térségekben.

- A munkahelyteremtő műveletek száma.
- A vidéki vállalkozásokat – többek között a biomassza alapú gazdaság területén működő vállalkozásokat – támogató műveletek száma.
- Az intelligens falvakra vonatkozó stratégiákkal kapcsolatos műveletek száma.
- A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához, többek között a széles sávú rendszerekhez való hozzáférést javító műveletek száma.

- A társadalmi befogadás területén végrehajtott műveletek száma.
- Az egyéb, eltérő kategóriákba tartozó műveletek száma.

10.1. Monitoring

A közös kereten belül végzett monitoring kulcsfontosságú információkkal szolgál a KAP végrehajtásáról. Az Európai Bizottság szorosan nyomon követi a mezőgazdasági piacok alakulását, a vidékfejlesztés terén jelentkező fejleményeket és a KAP forrásainak felhasználását.

A helyi felhívások előkészítése során meghatározzuk azon adatok körét, melyek szükségesek a támogatási kérelem értékeléséhez és a HFS indikátorok méréséhez. Meghatározásra kerül, hogy mely típusú adatot, mikor kell szolgáltatni. Ennek megfelelően kerül paraméterezésre a támogatási kérelemben, valamint a későbbi feldolgozáskor várt adatok köre.

A helyi felhívások végrehajtását folyamatosan nyomon követjük és a keletkezett adatokról a rendszeresen tartott elnökségi ülésen a munkaszervezet beszámol. Kiemelten értékelésre kerülnek a beérkezett/támogatott/kifizetett projektek száma, forráskerete.

Alapvető elvárás, hogy az adatforrások és a keletkezett fő adatok pontosak és megbízhatóak legyenek, ezért formailag és logikailag is ellenőrzésre kerül azok megfelelősége.

A pályázókkal a kapcsolat folyamatos, a pozitív és negatív visszajelzéseket az elnökség egyaránt értékeli, és szükség esetén közbeavatkozik.

Szükség esetén az elnökség kezdeményezésére a közgyűlés időszak közben is módosítja a HFS-t.

A HFS évente értékelésre és felülvizsgálatra kerül, a közgyűlés számára bemutatásra kerülnek az elmúlt év főbb eredményei, tapasztalatai, problémái és a módosító javaslatok. Az akciócsoport közgyűlése hagyja jóvá a HFS éves értékelését és módosítását.

A monitoring adatok forrása a támogatási és kifizetési kérelmek, valamint a fenntartási időszak folyamán a támogatást igénylők által benyújtott éves monitoring adatszolgáltatás. Az adatok begyűjtése több közhiteles adatbázisból is történik.

Az értékelések és felülvizsgálatok nyilvánosak, arról a saját honlapunkon és facebook oldalunkon kívül a helyi sajtóban is beszámolunk. Szükség esetén az érintetteket közvetlenül is tájékoztatjuk.

10.2. Az indikátorok megadása

A HACCS a HFS megvalósulásának értékelését mindig utólag végzi. A fejlesztési időszak közben a folyamatba integrált visszacsatolásoknak köszönhetően is van módunk a beavatkozásra, ez azonban nem az értékelés része, hanem a térségi kihívásokra adott ad-hoc válaszok.

Az indikátorok teljesülését matematikai elemző módszerekkel végezzük és az indikátor mutatók célértékei kerülnek összehasonlításra a tényértékekkel.

2023-ban a HFS készítése történik. Utólag megállapíthatjuk, hogy ez határidőben megtörtént-e.

2024-ben várható az első Helyi Felhívások megjelenése. Utólag megállapíthatjuk, hogy hány Helyi Felhívás jelent meg.

2024-ben kiválasztásra kerülhetnek az első támogatott kedvezményezett projektek. A támogatott projektekben vállalt célindikátorok összesítése folyamatosan aktualizálásra kerül, de végső értéke csak az utolsó Helyi Felhívás utolsó rangsora után állapítható meg.

2025-26-ban megvalósulnak az első támogatott projektek, melyek esetében el lehet kezdeni az eredményindikátorok összesítését.

2027-ben, miután megvalósultak a helyi fejlesztések, az eredményindikátorok összesíthetők és összevethetők a célindikátorokkal.

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Képzésben, tanácsadásban, ismeretcsereben résztvevők száma	R.1 ^{PR} A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlattal és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma	személyek száma	-	-	-	-	-	-	-
Termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok száma	R.10 ^{PR} Az ellátási lánc szervezettségének javítása: A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya	gazdaságok száma	-	-	-	-	-	-	-
Kiepipített megújuló energiatermelő kapacitás	R.15 A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia- termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (kW)	kilowatt	-	-	-	-	-	-	-
	Napelemes fejlesztések	-	-	-	-	-	-	-	-
	Biomassza	-	-	-	-	-	-	-	-

	Egyéb	-	-	-	-	-	-	-	-
Új munkahelyek száma	R.37 Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek (önfoglalkoztatás is, de a projekt kiépítéséhez szükséges munka nem)	teljes munkaidős egyenérték	-	-	-	5	10	10	10
A KAP támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok száma	R.39 A vidéki gazdaság fejlesztése: A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biomassza alapú gazdaságok száma	gazdaságok száma	-	-	-	-	-	-	-
A támogatott „okos falu” stratégiák száma	R.40 A vidéki gazdaság okos átmenete: A támogatott „okos falu” stratégiák száma	„okos falu” stratégiák száma	-	-	-	-	-	-	-
A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság száma	R.41 ^{PR} Összeköttetés teremtése Európa vidéki térségei között: A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP-támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya	fő	-	-	-	11.000	22.000	22.000	22.000
Rendezvényeken résztvevők száma + felzárkóztatási projektek érintettjeinek száma	R.42 A társadalmi befogadás előmozdítása: A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkel érintett személyek száma	fő	-	-	-	400	800	800	800
Beszerzett eszközök száma	A projekt keretében szerzett eszközök száma	db	-	-	-	30	67	-	-
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db	-	-	-	30	67	-	-

Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	db	-	-	-	16	32	-	-
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db	-	-	-	18	37	-	-
Megvalósult rendezvények száma	A projekt keretében megvalósult rendezvények száma	db	-	-	-	20	40	-	-

11. Indikatív pénzügyi terv

a) A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen	%
1	Mikrovállalkozások kisléptékű fejlesztése	0,00	0,00	0,00	200,00	200,00	400,00	70,97
2	Közösségi célú fejlesztések	0,00	0,00	0,00	69,00	69,00	138,00	24,48
3	Rendezvények támogatása	0,00	0,00	0,00	10,00	10,00	20,00	3,55
4	HACS saját projekt	0,00	0,00	0,00	0,00	5,66	5,66	1,00
	Összesen	0,00	0,00	0,00	279,00	284,66	563,66	100,00

b) A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

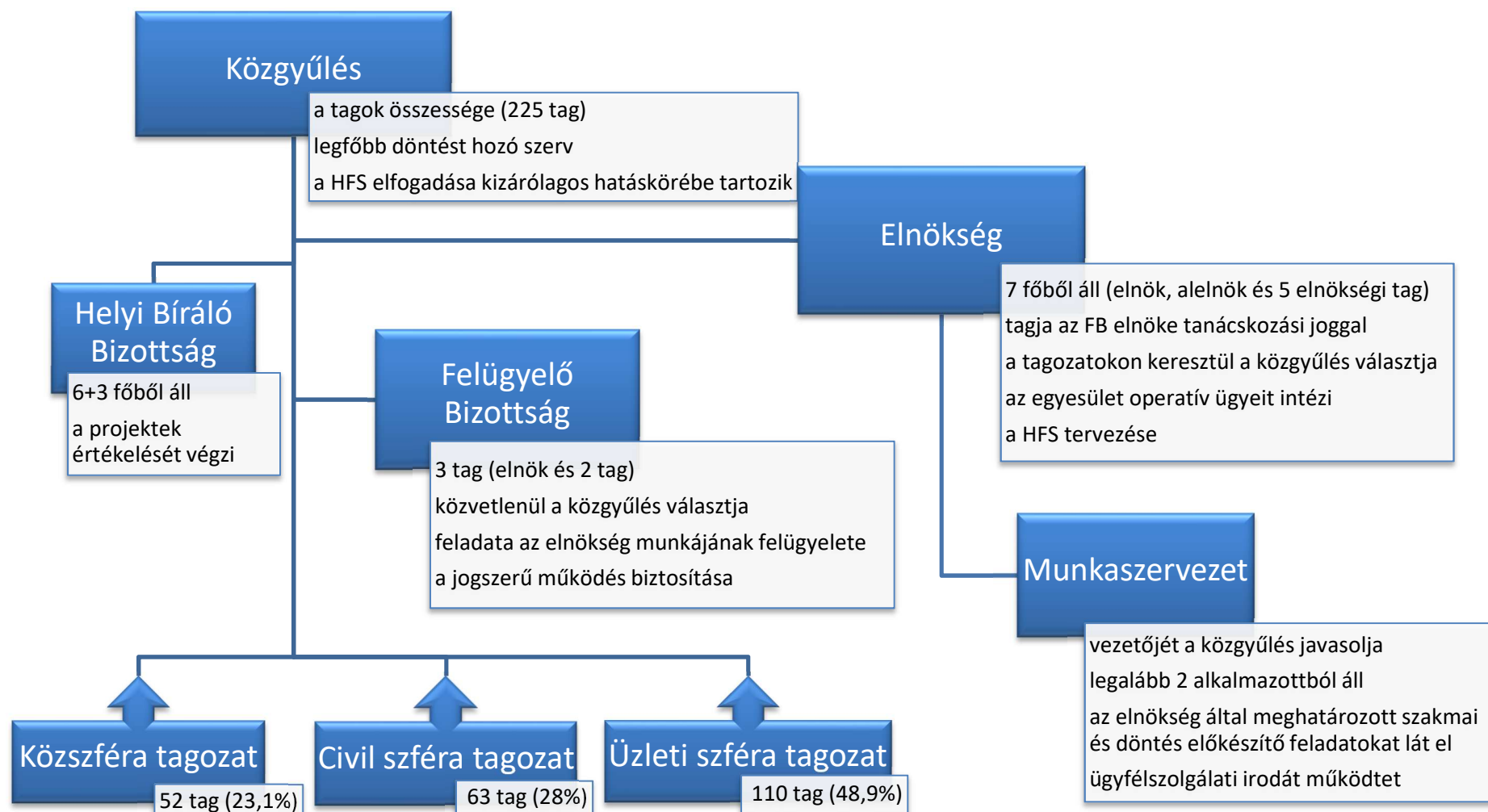
	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
Működési költségek	0,00	40,00	41,00	43,10	40,27	164,37
Animációs költségek	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00	4,00
Egyéb tervezett	22,50	3,50	3,50	3,50	3,50	36,50
Összesen	22,50	44,50	45,50	47,60	44,77	204,87

Indoklás:

Az egyéb bevételek között 2023-ban szerepel az előkészítő támogatás, míg minden évben 3,5 Mft-ra terveztük az egyesület tagdíj bevételeit. Jelenleg 241 tagunk van és évi 15.000,- Ft a tagdíj. A taglétszám folyamatosan változik, és mindig vannak, akiket törölni kell a tagságból a tagdíjfizetési kötelezettségük elmaradása miatt, tehát a tagdíjat is fizető tagok száma alacsonyabb a tényleges tagok számánál. A tagdíj mértékét nem tervezzük emelni.

Mellékletek

1. melléklet – A HACS összetételének részletes bemutatása (2022.12.31-i adatok alapján)

A HACS összetétele

Közyűlés

A HACS legfőbb szerve a közgyűlés, mely a tagok összességéből áll. A HACS-nak tagja lehet az a természetes vagy jogi személy, aki a Barcsi és Nagyatádi Járások területén lakcímmel, tartózkodási hellyel, székhellyel vagy fiókteleppel rendelkezik. Tagfelvételi kérelmet az elnökséghez kell benyújtani. A HACS tagjai az egyesület bármely tisztségére választhatók. Mivel jelenleg több, mint 200 tagja van a HACS-nak, így a nagy taglétszám miatt nehéz személyes megjelenéssel a határozatképesség biztosítása. Ezt az írásbeli eljárás bevezetésével oldottuk meg, mely során minden tagnak van ideje és módja részt venni a szavazásban és kinyilvánítani akaratát. A szavazás 60%-os szótöbbséggel történik. A HFS-t a közgyűlés fogadja el. A HFS-t a közgyűlés számára az elnökség terjeszti elő. A HFS-t operatíván a munkaszervezet készíti elő az elnökség számára.

Elnökség

Az egyesület operatív ügyeit két közgyűlés között a 7 fős elnökség intézi, mely a jelenlevők 60%-os szótöbbségével hozza döntéseit. Az elnökség döntéselőkeztítést végez a közgyűlés számára. Például a közgyűlés elé, korábban már az elnökség által jóváhagyott költségvetés tervezet kerül, így a közgyűlés egy már szakmailag egyeztetett verzióval találkozik először. Az elnökség munkáját az elnök irányítja. Két elnökségi ülés között ő irányítja és képviseli az egyesületet önállóan. Az elnök akadályoztatása esetén az alelnök vagy a munkaszervezet-vezető a jogosult képviselő. A bankszámla felett az elnök önállóan rendelkezhet, az alelnök és a munkaszervezet-vezető együtt rendelkezhetnek felette.

Az elnökség tagjai mind releváns szakmai tapasztalattal rendelkeznek, beleértve az előző HFS tervezési ciklust is. Az elnökség a térségben meghatározó és jól ismert vállalkozókból, civil szervezet vezetőkből és polgármesterekből áll. Legtöbbjük egyszerre polgármester és vállalkozó, vagy vállalkozó és civil szervezet vezető is egyszerre, így mind jól ismerik a másik szférák helyzetét is.

Felügyelő Bizottság

A közgyűlés számára az évközi ellenőrzést a 3 fős felügyelő bizottság biztosítja. A felügyelő bizottság elnöke tanácskozási joggal részt vesz az elnökség ülésein és a közgyűlésnek beszámol az éves tevékenységről.

Helyi Bíráló Bizottság

A Helyi Bíráló Bizottság 6 tagból és 3 póttagból áll, akik mind releváns szakmai tapasztalattal rendelkeznek. Tagjai között 40 év alatti fiatal és nő is található. Feladata pályázati időszakban a beérkezett projektek pontszámának a megállapítása, és a támogató vagy elutasító javaslatok megtétele. A folyamatos pályáztatás szakaszos értékelés mellett történik.

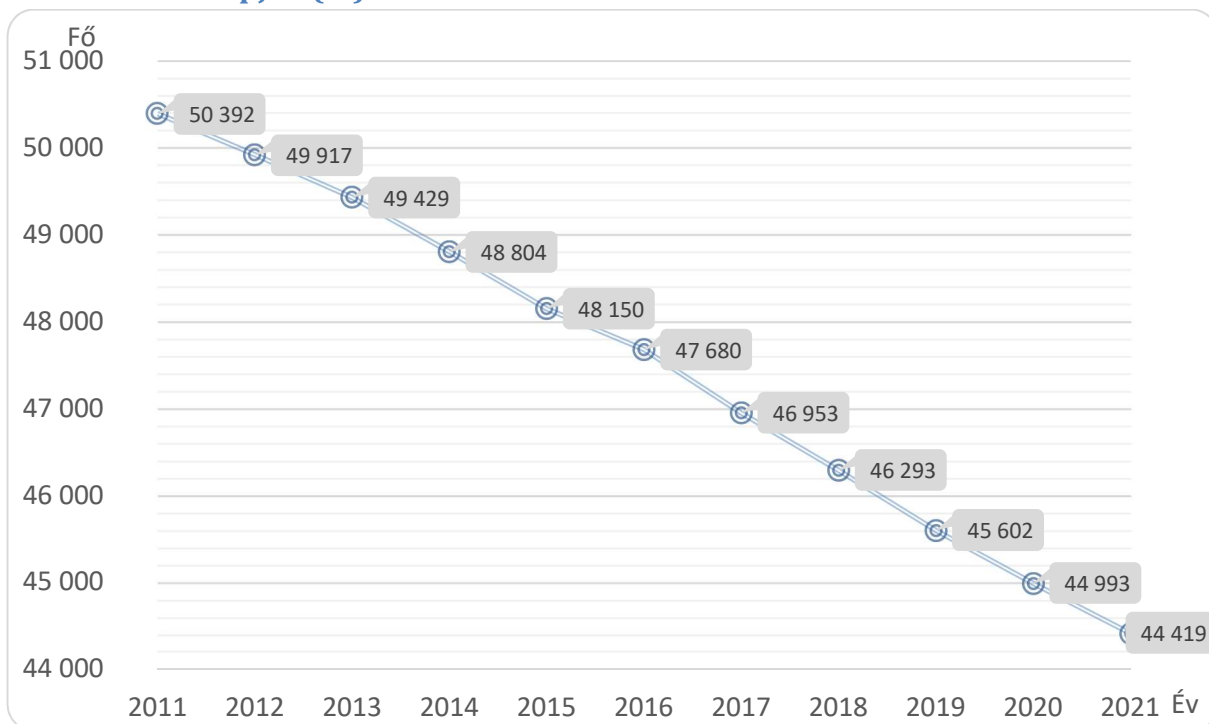
A kérelmek adminisztratív ellenőrzését a munkaszervezet végzi, akik a HBB elé terjesztik a kérelmeket értékelésre. A szakaszok általában 1-2 hónapig tartanak, melyek együtt kerülnek értékelésre. A HBB állapítja meg a kérelmek egyedi szakmai pontszámát. A pontozási rendszer objektív szempontokat tartalmaz, és nyilvánosan előre kommunikált. Helyi felhívásonként egyedi pontozási rendszert alkalmazunk. Fajszűlyos értékelési szempontjaink a munkahelyteremtés vállalása és a helyi/térségi kivitelezők/szállítók alkalmazása, továbbá a projektterv minősége. A pontszámmal ellátott kérelmek értékelési szakaszonként rangsorba kerülnek. A döntéseket a testület pontozásos rangsorral hozza meg a rendelkezésre álló forráskeretre tekintettel. A HBB határozatképes, ha a tagok 50%-a és még 1 fő jelen van. A döntéseket egyszerű szótöbbséggel hozza. A döntések során egyetlen szféra képviselői sem lehetnek többségben.

Munkaszervezet

A munkaszervezet irodája a térségen belül jól megközelíthető helyen, Barcson található. Az irodát Barcs Város Önkormányzata térítésmentesen biztosítja a számunkra 2028.12.31-ig. Az iroda több, mint 80 m² alapterületű, és ellátott a munkavégzéshez szükséges minden berendezéssel és felszereléssel, melyek az egyesület saját tulajdonát képezik. Ezen felül rendelkezünk egy 3 Kwp teljesítményű napelemrendszerrel, mely segít a rezsinket is alacsonyan tartani, a fűtést hőszivattyús klímával oldjuk meg.

3 fő szakirányú felsőfokú végzettségű szakemberrel rendelkezünk, akiknek több mint 10 év LEADER Programban eltöltött szakmai tapasztalata van. A szakmai vezető Szijártó Attila gazdasági agrármérnök, vidékfejlesztési menedzsment és marketing szakmérnök. Stocker Judit geográfus projekt menedzseri feladatokat lát el, Lantos Krisztina környezetmérnök közbeszerzési végzettséggel is rendelkezik, az animációs és kommunikációs feladatokat látja el.

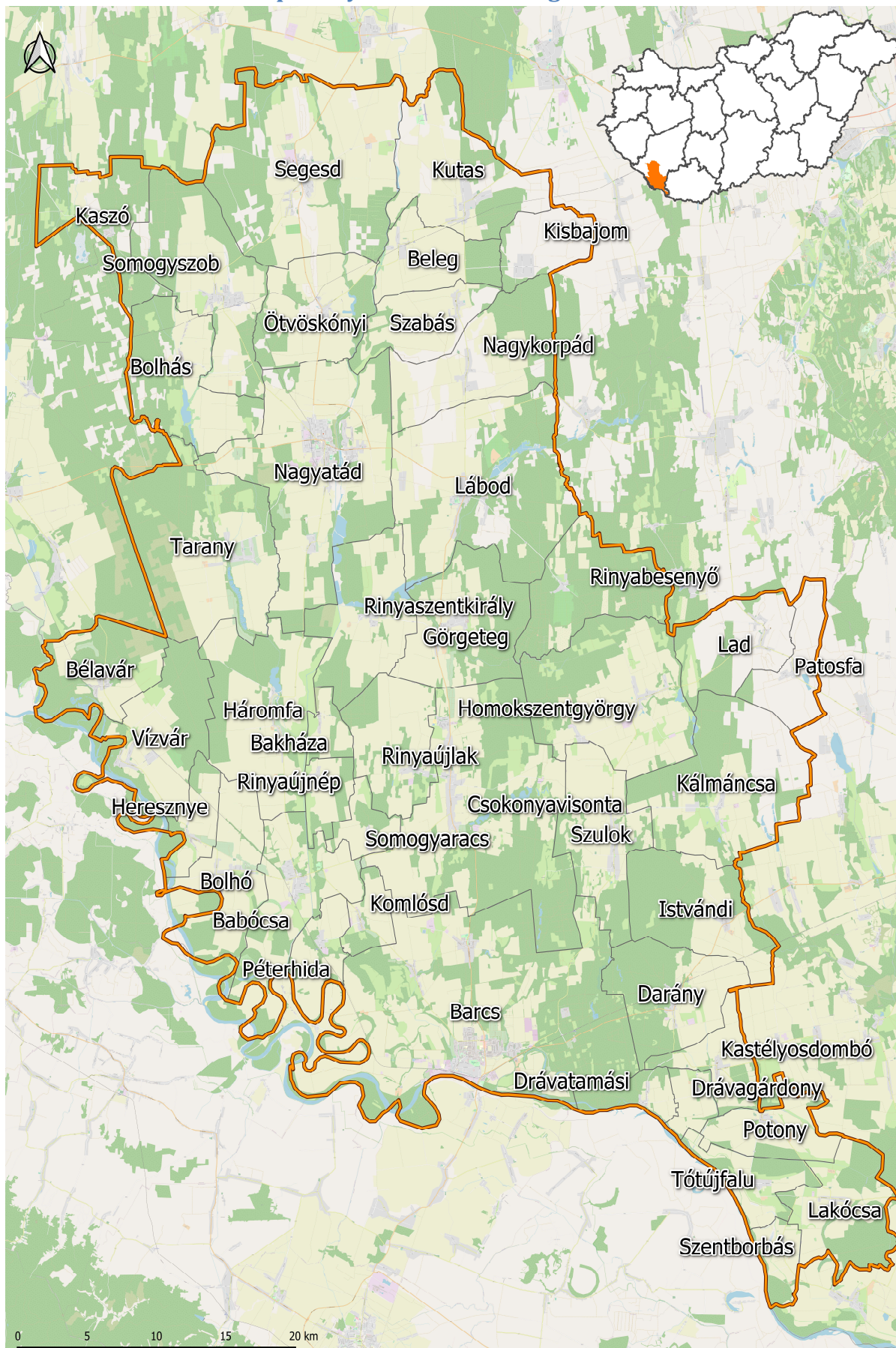
2. melléklet - Lakónépesség változása a Rinya-Dráva Szövetség területén az év utolsó napján (fő) Forrás: KSH

3. melléklet – A Rinya-Dráva Szövetség települései (KSH 2022.01.01.)

Település	A település területe (km2)	Lakónépesség száma (fő)	Járás
Babócsa	30,99	1 442	Barcsi
Bakháza	5,92	142	Nagyatádi
Barcs	122,90	9 831	Barcsi
Bélavár	22,78	292	Barcsi
Beleg	17,99	511	Nagyatádi
Bolhás	31,43	388	Nagyatádi
Bolhó	5,07	699	Barcsi
Csokonyavisonta	81,29	1 604	Barcsi
Darány	28,10	830	Barcsi
Drávagárdony	6,27	163	Barcsi
Drávatamási	8,45	344	Barcsi
Görgeteg	33,50	1 050	Nagyatádi
Háromfa	42,14	684	Nagyatádi
Heresznye	9,90	235	Barcsi
Homokszentgyörgy	49,64	936	Barcsi
Istvándi	30,30	471	Barcsi
Kálmánca	48,85	548	Barcsi
Kastélyosdombó	13,08	245	Barcsi
Kaszó	22,48	84	Nagyatádi
Kisbajom	13,67	346	Nagyatádi
Komlósd	7,46	153	Barcsi
Kutas	36,55	1 351	Nagyatádi
Lábod	66,51	1 752	Nagyatádi
Lad	22,35	539	Barcsi
Lakócsa	25,32	490	Barcsi
Nagyatád	70,60	9 627	Nagyatádi
Nagykorpád	33,42	488	Nagyatádi
Ötvöskőnyi	27,71	854	Nagyatádi
Patosfa	15,07	245	Barcsi
Péterhida	11,62	154	Barcsi
Potony	15,90	196	Barcsi
Rinyabesenyő	28,63	200	Nagyatádi
Rinyaszentkirály	30,56	384	Nagyatádi
Rinyaújlak	24,26	286	Barcsi
Rinyaújnép	8,28	48	Barcsi
Segesd	73,09	2 165	Nagyatádi
Somogyaracs	7,70	160	Barcsi
Somogyszob	40,08	1 379	Nagyatádi
Szabás	18,11	585	Nagyatádi
Szentborbás	7,47	89	Barcsi
Szulok	27,91	637	Barcsi
Tarany	54,68	1 108	Nagyatádi
Tótújfalu	13,27	203	Barcsi
Vízvár	32,24	481	Barcsi
Összesen:	1 343,54	44 419	

4. melléklet – HACS térkép - Rinya-Dráva Szövetség

5. melléklet - SWOT mátrix:

	belső erősségek	belső gyengeségek
külső lehetőségek	A térség természeti erőforrásaiból kiindulva az ökoturizmus erősödésére és a megújuló energiát hasznosító technológiák alkalmazására offenzív stratégiát lehet alapozni.	Az alacsony vállalkozássűrűség és a határmentiségből fakadó kereskedelmi lehetőségek reális alapot adnak a vállalkozások számának a növekedésére, ami a munkavállalók képzésével egy fejlesztő stratégiát adhat.
külső veszélyek	A természeti értékek és erőforrások a klímaváltozás következtében veszélybe kerülhetnek, a biológia sokféleséget veszélyeztetik az új invazív fajok megjelenése, amik ellen védekezni kell.	Az munkahelyek hiánya és a közösségi terek leromlott állapota tovább gerjesztheti a fiatalok és a képzett munkaerő elvándorlását, amit el kell kerülni.